

**2005 İLKÖĞRETİM PROGRAMI
UYGULAMALARINA İLİŞKİN
VELİ GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

İsmigül COŞAR

2012

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

2005 İLKÖĞRETİM PROGRAMI UYGULAMALARINA

İLİŞKİN VELİ GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

İsmigül COŞAR

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kaan DEMİR

Çanakkale - 2012

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**2005 İLKÖĞRETİM PROGRAMI UYGULAMALARINA İLİŞKİN VELİ GÖRÜŞLERİ**” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

04/09/2012

İsmigül COŞAR

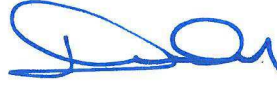
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

İSMİG¼L COŞAR'a ait "2005 İLKÖĞRETİM PROGRAMI

UYGULAMALARINA İLİŞKİN VELİ GÖR¼ŐLERİ" adlı çalışma j¼rimiz tarafından
İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalında **Y¼KSEK LİSANS TEZİ**
olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. ÇavuŐ ŞAHİN

Yrd. Doç. Dr. Ercan ARI

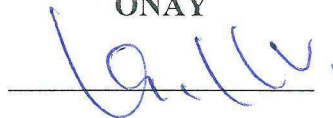
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kaan DEMİR

(DanıŐman)

Tez No :

Tez Savunma Tarihi : 04.09.2012

ONAY

Doç. Dr. Aziz KILINÇ

Enstit¼ M¼d¼r¼

04./09/2012

ÖZET

2005 İLKÖĞRETİM PROGRAMI UYGULAMALARINA İLİŞKİN VELİ GÖRÜŞLERİ

Bu tezin amacı; eğitim programının veli boyutuna ışık tutmak ve velilerin ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda ilköğretim beşinci sınıfta öğrenim gören öğrenci velilerinin ilköğretim programlarına ilişkin görüşlerini değerlendirmek tezin temel amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın problemi 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşlerini ortaya koymaktır.

Bu araştırmanın evrenini Bursa ili Nilüfer ve Yıldırım ilçelerinde bulunan ilköğretim beşinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu evrenden random olarak seçilen 235 ilköğretim beşinci sınıf öğrencisinin velisinden oluşmaktadır. Araştırmaya 48'i özel okul 187'si devlet okulunda öğrenim gören öğrencinin velisi olmak üzere toplam 235 veli katılmıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda veri toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analiz sürecinde SPSS 13.0 programından yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar halinde ayrıntılı olarak verilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri ile cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, çocuğa yakınlık ve velinin yaşadığı yer değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak; öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri ile ekonomik düzey değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: 2005 İlköğretim Programı, Yapılandırmacılık, Veli Görüşleri

ABSTRACT

THE OPINIONS OF THE PARENTS ON 2005 ELEMENTARY SCHOOL CURRICULUM APPLICATIONS

The objective of the thesis is to shed light on the parent side of the present curriculum and to display the parent views about the elementary curriculum applications. In this context, the principal of the thesis is evaluating the view of the parents who has fifth grade students in primary schools.

The problem of the search is to display the opinions of the parents about 2005 Elementary School Curriculum.

The universal of the search consists of the parents of the 5th grades students in Bursa city, Nilüfer and Yıldırım, the towns of Bursa. The research's sample is comprised of 235 parents of fifth graders that are chosen randomly in this universe. Among the parents 48 of them send their children to private schools and the rest 187 parents send theirs to state schools.

In the direction of the thesis, to collect data, the researcher use data collection scale which is arranged by the researcher. In data analysis of research the datas are evaluated in computer environment and the researcher benefits from SPSS 13.0 program for statistical analysis. The results of these evaluation is given with tables in details.

According to the results of research, there hasn't been a meaningful difference between the views of parents about 2005 elementary school curriculums and gender, marital status, education level, proximity to child and the place variables of the parents. Although, there has been a meaningful difference between the views of parents about 2005 elementary school curriculums and the economic status of parents.

Key Words: 2005 Elementary School Education Curriculum, Constructivism, Parent's opinion.

ÖNSÖZ

Günümüzde öne çıkan öğrenen merkezli eğitimin temel yapı taşı kuşkusuz öğrencidir. Öğrencinin okulda kazandığı, ulaştığı bilgileri yorumlaması, analiz – sentez basamaklarından geçirip benimsemesi aynı zamanda kişisel, sosyal gelişimini tamamlayacak becerilere sahip olması öğretim programları tarafından hedeflenen amaçlardır.

Ülkemizde 2005 yılından bu yana kullanılmakta olan öğretim programımız da öğrencinin bilgiyi araştırıp bulduğu ve zihninde yapılandırarak dağarcığına kattığı bir eğitim anlayışını savunmaktadır. Bu anlayışla hazırlanan yeni ilköğretim programında eski programa göre köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikleri eğitim-öğretim sürecinin tüm basamaklarında görmekteyiz. Öğrenme – öğretme süreçlerinde yapılan değişikliklerin öğretmenler tarafından hizmetiçi eğitimlerle öğretmenlere kazandırıldığını bilmekteyiz. Ancak öğrenen merkezli eğitimde, öğrenenlerin eğitiminden sorumlu olan veliler için yapılan çalışmaların ne kadar yeterli olduğu ve istenen düzeye ulaşıp ulaşmadığı merak konusudur. Bu noktadan hareketle bu çalışma velilerin programın uygulamalarına yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Bu çalışmayı hazırlarken her türlü yardımını ve desteğini benden esirgemeyen tez danışmanım, değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kaan Demir'e teşekkürlerimi sunuyorum. Araştırma sürecinde hep yanımda olan başta sevgili ailem olmak üzere, arkadaşlarıma ve bu güne gelmemde emeği geçen tüm öğretmenlerime teşekkür ederim.

İsmigül COŞAR

Çanakkale, 2012

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.1.1.Yapılandırıcılık.....	1
1.1.1.1.Yapılandırıcılık Felsefesinin 2005 İlköğretim Programına Etkileri.....	6
1.1.1.2.Yapılandırıcılık Felsefesine Dayalı Öğretim Programında Velinin Yeri	8
1.1.2. Yapılandırıcı Yaklaşımına Göre Düzenlenen 2005 İlköğretim Programlarının Özellikleri.....	9
1.1.2.1. Türkçe Dersi Öğretim Programı.....	12
1.1.2.2. Matematik Dersi Öğretim Programı.....	14
1.1.2.3. Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı.....	17
1.1.2.4. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı.....	19

1.1.2.5. Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı.....	23
1.1.3. 2005 İlköğretim Programında Velinin Yeri ve Önemi.....	28
1.1.4. Veli Görüşlerinin Eğitimdeki Önemi.....	33
1.2.PROBLEM CÜMLESİ.....	36
1.3. ALT PROBLEMLER.....	36
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	37
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	37
1.6.VARSAYIMLAR.....	39
1.7. SINIRLILIKLAR.....	39
1.8. TANIMLAR.....	39
1.9. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	40

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	47
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	47
2.3. VERİ TOPLAMA ARACININ GELİŞTİRİLMESİ.....	50
2.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	53
2.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ.....	53

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

3.1. Velilerin Genel Puanlarının Analizi	55
--	----

3.2. Değişkenlere İlişkin Veri Analizi.....	66
3.2.1. Araştırmanın Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	66
3.2.2. Araştırmanın İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	67
3.2.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	67
3.2.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	69
3.2.5. Araştırmanın Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	70
3.2.6. Araştırmanın Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	71
3.2.7. Araştırmanın Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	72

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇLAR.....	74
4.1.1. 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeğinden Elde Edilen Genel Sonuçlar.....	74
4.1.2. 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Değişkenlere İlişkin Sonuçları	75
4.2. ÖNERİLER.....	76
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

f: Frekans

sd: Serbestlik derecesi

p: Anlamlılık düzeyi

N: Birey sayısı

$\bar{X}$: Aritmetik Ortalama

S: Standart Sapma

SPSS: Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı (Statistical Package For Social Sciences)

%: Yüzdeler

vb: ve benzeri

TTKB: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

t: t değeri

Nu.: Numara

KT: Kareler Toplamı

KO: Kareler Ortalaması

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1.1. 1998 ve 2005 İlköğretim Programlarının Öğretim Programının Öğeleri Açısından Karşılaştırılması.....	8
Tablo 1.2. 4.Sınıf Öğrenme Alanları ve Doğrudan Verilecek Beceriler.....	21
Tablo1.3. 5.Sınıf Öğrenme Alanları ve Doğrudan Verilecek Beceriler.....	22
Tablo1.4 : Araştırma-Sorgulama, Problem Çözme ve Karar Verme Süreçleri Örneği.....	26
Tablo1.5.: Geleneksel ve Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri.....	27
Tablo1.6: Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı'nda Değerlendirme Açısından Vurgular.....	28
Tablo2.1.: Örneklem Cinsiyet Açısından Durumu.....	47
Tablo2.2.: Örneklem Medeni Durum Açısından Durumu.....	48
Tablo 2.3.: Örneklem Ekonomik Düzey Açısından Durumu.....	48
Tablo 2.4.: Örneklem Öğrenim Düzeyi Açısından Durumu	49
Tablo 2.5.: Örneklem Çocuğa Yakınlığı Açısından Durumu	49
Tablo 2.6.: Örneklem Yerleşim Yeri Açısından Durumu	50
Tablo 2.7.: Öğrencinin Devam Ettiği Okul Türüne Göre Örneklem Durumu.....	50
Tablo 2.8: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeğinin Maddelerinin Faktör Yükleri.....	52
Tablo 2.9: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeğine İlişkin Genel Puanlar.....	55
Tablo 2.10: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları.....	66
Tablo 2.12: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Medeni Durum Değişkenine Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	67
Tablo 2.12: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Ekonomik Düzey Değişkenine Ait Kruskal Wallis H testi Sonuçları.....	68

Tablo 2.13: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Ait F-Testi Sonuçları.....	69
Tablo 2.14: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Velinin Çocuğa Yakınlığı Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları.....	70
Tablo 2.15: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Velinin Yaşadığı Yer Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları.....	71
Tablo 2.16: İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul Türü Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları.....	72

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ile ilgili yayınlar ve araştırmalara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

1.1.1.Yapılandırmacılık

Yapılandırmacılık; İngilizce “constructivism” sözcüğünün karşılığı olarak kullanılmıştır. Yapılandırmacılık öğretimle ilgili bir kavram değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır. Bu kuram bilgiyi temelden kurmaya dayanır. Başlangıçta öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zaman içinde öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline dönüşmüştür (Demirel, 2004).

Yapılandırmacı anlayışın temel dayanakları, eğitim psikologlarının araştırma ve düşüncelerine dayandırılmaktadır. Yapılandırmacı kuramın uzun bir tarihi geçmişe dayandığı ve yapılandırmacılığı benimseyen ilk eğitimcinin 18. yüzyılda Giambattista Vico olduğu ileri sürülmektedir. Ancak Vico'nun yapılandırmacılıkla ilgili görüşleri, o yüzyılda eğitimcilerin fazla dikkatini çekmemiştir (Yaşar, 1998). Günümüzdeki anlamıyla yapılandırmacılığı ilk defa ortaya atan kişi Piaget'dir. Piaget'in bilişsel gelişim ve bilginin oluşumu ile ilgili çalışmaları dahilinde gelişen bu anlayış, öz itibari ile 'öğretmeden çok öğrenme' üzerinde durulmasını öngörür (Özel ve Bayındır, 2008). Yapılandırmacı anlayışta öğrenme, mevcut durumlardaki etkinliklerden oluşan ve yaşam boyu ilerleyen bir süreçtir. Yapılandırmacılara göre bilgi, yaşantılarını anlamlı hale getirmeye çalışan birey tarafından etkin olarak yapılandırılmaktadır. Bireyler doldurulmaları beklenen boş variller değil, anlamları araştıran etkin organizmalardır (Yurdakul, 2005).

Okulun geleneksel görevi kabul edilen ‘bilgi aktarma’ rolünün değişmesi gerekmektedir. Çünkü öğrencileri sadece bilgilendirmek yeterli değildir, onları neden-sonuç ilişkisi kurabilen ve karar alabilen bireyler olarak yetiştirmek gerekmektedir. Aynı şekilde, öğrenme bilgilenme değil, bilgi üretmedir. Sınıftaki öğrenme, öğrencinin önceki öğrenmeleri üzerine kurulmalı ‘öğrenmenin kavramsal bir değişme ile ulaşılan bir bilgi üretme süreci olduğu’ kabul edilmelidir (Özden, 2002).

şimsek (2004) yapılandırmacılık ile öğrenme arasındaki ilişkiyi aşağıdaki gibi açıklamıştır:

- Öğrenme sosyal ortamda gerçekteşen bireysel bir süreçtir.
- Öğrenme, doğrusal ya da hiyerarşik düzende olan bir süreç değildir.
- Bilginin yapılandırılmasında önbilgi, önyargı, kişisel düşünce gibi etmenler belirler.
- Öğrenmenin sosyal yönü uzlaşmayı içerir.
- Öğrenme mutlaka bir bağlam içinde olur.
- Öğrenme, yaşamla ve güncellikle ilgili olması önemlidir.
- Öğrenmede etkileşim önemlidir. Kullanılan dil ve sosyal çevre önemlidir.
- Bilgi, geçici, gelişimsel ve kültürelidir.
- Öğrenme bir etkinliktir.
- Öğrenme bir yapılandırma sürecidir.

Yapılandırmacı anlayışta öğreten/yönlendiren ve öğrenen, önceki eğitim anlayışlarından farklı roller üstlenmektedirler. Yapılandırmacı yaklaşımda öğreten; açık fikirli, çağdaş, kendini yenileyebilen, bireysel farklılıkları dikkate alan, uygun öğrenme yaşantılarını sağlayan ve öğrenenlerle birlikte öğrenen kişidir ve temel görevi, öğrenenleri ne yapacakları, bilgiye nasıl ulaşacakları konusunda etkili yönlendirmesidir (Demirel, 2011). Yapılandırmacı öğretmen bireysel farklılıkları dikkate alıp, bu farklılıklara göre davranan, alanında iyi olan bir bireydir (Holt-Reynolds, 2000). Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun seğenekler sunar ve her öğrencinin kendi kararını kendisinin oluşturmasına yardımcı olur (Yaşar, 1998).

Yapılandırmacı anlayışla birey, bilişsel özerkliğini kullanarak öğrenme sürecinde etkili rol almak için eleştirel ve yapıcı sorular sorar, diğer öğrenenlerle ve öğretmenlerle iletişim kurar, fikirleri tartışır. Öğrenen, öğrenme ortamlarındaki öğretici sorularıyla diğer bireylerin gelişimine de katkıda bulunur. Yapılandırma sürecinde birey, zihninde bilgiyle anlam oluşturmaya ve oluşturduğu anlamı kendisine mal etmeye çalışır. Diğer bir anlatımla, bireyler öğrenmeyi kendilerine sunulan biçimiyle değil, zihinlerinde yapılandırdıkları biçimiyle oluştururlar (Yaşar, 1998; akt. Demirel, 2011).

Yapılandırmacılığa göre öğrenenler bilgiyi bireysel yaratırlar, yorumlarlar ve yeniden organize ederler. Bu bilişsel dönüşüm, öğrenenler, var olan bilgilerle formal öğretim yaşantılarını birbirine bağdaştırdığında gerçekleşmektedir. Bunun için öğrenenler; problem çözmeye dayalı araştırma etkinliklerine, öğretmen ve arkadaşlarıyla tartışmalara ve anlayışlarını farklı biçimlerde gösterebilecekleri yaşantılara katılmalıdırlar. Yapılandırmacılık izole edilmiş bir öğretim yöntemleri dizisi değil, daha çok okul yaşamını düzenleyen inançlar, normlar ve uygulamalardır. Bu kültür, öğrenenlerin arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle ve konu alanıyla ilgili etkileşimlerini biçimlendirmektedir. Yapılandırmacılıkta, öğrenenlerin entelektüel açıdan bağımsız oldukları ve tecrübeye dayalı etkinlikler sayesinde çok daha fazla bilgiye sahip oldukları dikkate alındığında; özgün bir içeriğin de probleme dayalı uygulamalarla ve sınıfta bir diğerinin fikrine saygı duyma görüşleriyle bağlantılı olduğu görülmektedir (Windschitl, 2000; akt. Yurdakul, 2004).

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenenin bahsedilen özelliklerinin yanında kişisel özellikler de bulunur. Yapılandırmacı öğrencide bulunması gereken kişisel özellikler arasında; mücadeleci, meraklı, girişimci ve sabırlı olma yer alır. Öğrenen, öğrenme sürecinde sürekli merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar. Meraklı öğrenen öğrenmeye daha çok güdülenirken, girişimci öğrenen özelliği ile bilgiyi özgürce daha derinlemesine araştırır, inceler, analiz eder, problem çözer, eleştirel soru sorar, karşılaştırma yapar, bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur (Erdem ve Demirel, 2002).

Yapılandırmacı eğitim ortamları, bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına, dolayısıyla zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak bir

biçimde düzenlenir. Bu tür eğitsel ortamlar sayesinde bireyler, zihinlerinde daha önce yapılandırdıkları bilgilerin doğruluğunu sınıma, yanlışlarını düzeltme ve hatta önceki bilgilerinden vazgeçerek yerine yenilerini koyma fırsatı elde ederler (Gültekin ve diğerleri, 2007: 511).

Yapılandırmacı öğrenmeyi temel alan öğretim tasarımları “bireylere ne öğretilmeli?” sorusu yerine “öğrenen nasıl öğrenir?” sorusuyla ilgilenirler. Öğrenmeden çok öğrenme ortamlarını tasarlamak önemlidir. Dolayısıyla öğrenme yaşantılarının düzenlenmesine daha fazla önem verilir. Öğrenenlerin ortak ilgilerinden yola çıkılarak içerik belirlenir. Öğrenme yaşantıları konuların ya da alanların önceden belirlenmiş şekline göre değil, bireyin içinde bulunduğu bağlama göre değerlendirilir (Erdem, 2001; akt. Şahin, 2007). Öğrenme sürecinde, bireyler elde ettikleri bilgilere kendilerine özgü bir anlam yüklemektedirler. Dolayısıyla bireyin öğrenmesi, kendisine sunulan bilgilerin ham biçimiyle değil, kendi zihninde yapılandırdığı biçimiyle gerçekleşmektedir (Özden, 2005).

Yapılandırmacı öğrenme ortamında sınıf ortamı, öğretmenin ve öğrenenin rollerini etkilemekte, değişikliğe uğratmakta ve geleneksel yönteme göre farklılık göstermektedir. Yapılandırmacı öğrenme ortamının temel ögesi öğrenendir. Öğrenenler, demokratik bir sınıf ortamında günlük yaşam problemlerinin karmaşıklığını çözerek yaşam boyu kullanacakları bilgileri oluştururlar (Erdem ve Demirel, 2002; akt. Demirel, 2011).

Yapıcı (2002), betimlenen kuramsal kurgu açısından yapılandırmacı ortamın nasıl olması gerektiğini analiz etmeye çalışarak yapılandırmacı ortamın özelliklerini şöyle sıralamıştır (akt. Özerbaş ve Karayazı, 2010):

- Kalabalık olmamalıdır. Çünkü öğrenmenin merkezinde öğrenci ve etkinlikleri vardır. Her bir öğrencinin kişisel gelişiminin izlenebilmesi ile mümkün olabilir. Bu mevcut (ülke şartları göz önüne alındığında) 30 olmalıdır ama gelecek açısından uzun vadede bu mevcut 20’ ye indirilecek şekilde düşünülmelidir.
- Yapılandırmacı ortam teknolojik olmalıdır. Bilginin üretilebilmesi için ortamın dünyaya açık olması gerekir. Bu bilişim teknolojisi ile mümkün olabilir. İnternet bağlantısı, telefon, televizyon, kitaplık, derslerle ilgili gerekli materyal ve diğer donanımlar vs.

- Ortamlar branşlara ayrılmalıdır; Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ortamı gibi. Her ortamda ders için gerekli teknik donanım ve materyal standart olmalıdır.
- Ortam en azından iki bölümden oluşmalıdır. Biri klasik anlamda dersin yapıldığı bölüm diğeri gerekli materyallerin ve her ana kullanılmayan donanımların bulunduğu depo bölümü.
- Ortamın bir bölümü öğretmen ofisi olarak tasarlanmalıdır ve her öğretmenin mümkünse bir ortamı olmalıdır.
- Öğrenci her türlü etkinliği ortamda yapabilecek standartlara ve ortama kavuşturulmalıdır. Ödev ve çanta terk edilmelidir.
- Her öğrencinin özel masa, dolap ve mümkünse diz üstü bilgisayar olmalıdır.
- Yapılandırıcı ortamların heterojen olmasına özen gösterilmelidir.
- Ortam, düzen ve biçim değiştirmeye kolaylaştıracak taşınabilir eklenip çıkarılabilir masa ve materyallerden oluşturulmalıdır.
- Ortam, ses ve gürültüyü geçirmeyen teknoloji ile desteklenmelidir.
- Ortam, öğrencinin okulda bulunmadığı zamanlarda evde öğretimi sağlayacak, uzaktan öğretim teknolojisi ile desteklenmelidir.
- Ortam öğrencide aitlik duygusunu oluşturacak bir biçimde düzenlenmelidir.

Yapılandırmacılık yaklaşımında birey, bilgi ile uğraşır ve derinleşirse, o bilgiyi bireyi yaşadığı sürece bırakmayacaktır. Asıl olan bilginin öğrenen tarafından alınıp kabul görmesi değil, bireyin bilgiden nasıl bir anlam çıkardığıdır. Öğrenme – öğretme sürecinde yapılandırmacı yaklaşımın cazip olma nedeni, doğal ve teknolojik ortamlarda öğrencilerin kendi anlamlarını oluşturmayı ve kendi kendilerine düşünmeyi öğrenmelerine olanak tanınması ve bunu sağlamasıdır (Liao, 1992; akt. Demirel, 2011). Bu gibi sebepler göz önüne alınarak 2004 yılında pilot uygulamaya, 2005 yılında da tüm Türkiye’ de uygulamaya konan ilköğretim programlarında yapılandırmacılık yaklaşımı temel alınmıştır.

1.1.1.1. Yapılandırmacılık Felsefesinin 2005 İlköğretim Programına Etkileri

Yapılandırmacı anlayışa dayalı programın öğeleri (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, değerlendirme) kendine özgü özellikler taşımaktadır. Yapılandırmacı anlayışa göre düzenlenmiş bu öğelerin özellikleri şu şekilde belirtilmektedir (Yaşar, 2008: 67):

- **Amaçlar:** Yapılandırmacı anlayışa göre; her öğrenci için aynı amaçlar belirlenemez. Her öğrenci önceki bilgi ve deneyimlerine dayanarak kendi anlamını oluşturduğu için öğrenme amaçlarını kesin olarak saptamak mümkün değildir. Bunun yerine, amaçlar öğrencinin ulaşması beklenen genel amaçlar şeklinde ifade edilmektedir. Amaçlar; çoğulcu, esnek ve katılımcı bir anlayışa göre belirlenmektedir. Üst düzey düşünme becerilerini geliştirici amaçlar üzerinde odaklanılmaktadır. Amaçlar, ürüne dayalı olarak değil, sürece dayalı olarak belirlenmektedir. Amaçlar belirlenirken, aşamalı sınıflandırma (bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez) dikkate alınmamaktadır.
- **İçerik:** Varış (1988)'a göre, içerik hedef ve davranışların gerçekleşmesi için yararlanılan bir kaynaktır. Böyle bir kaynak kendi içinde değer taşımalı, etkinliklerde kullanılmalıdır. Yapılandırmacı anlayışa göre; içerik öğrencinin ilgi ve gereksinimlerine yanıt verici, gerçek yaşamla bağlantılı ve özgündür. İçerik, temel kavramlar ve ilkeler etrafından yapılandırılarak ana çizgileri belirlenir fakat sınır belirtilmez. İçeriğe çok sıkı bağlılık yerine zengin öğrenme yaşantıları önemlidir. İçeriğin belirlenmesinde öğrenci katılımı sağlanır ve genel disiplinlerle etkileşim yoluyla içerik düzenlenir.
- **Öğrenme-öğretme süreci:** Öğrenme; anlamlı, özgün ve karmaşık ortamlarda gerçekleşmektedir. Öğrenme-öğretme sürecindeki etkinliklere öğrencilerle birlikte karar verilir. Etkinlikler hazırlanırken öğrencinin yakın çevresi ön planda tutulmaktadır. Gerçek yaşam deneyimleri önemli olduğu için, sınıfta gerçek yaşam deneyimi sağlayacak problem çözme etkinliklerine yer verilir. İş birliğine dayalı öğrenme ile öğrencilerin üst düzey zihinsel becerileri geliştirilmeye çalışılır.
- **Değerlendirme:** Yapılandırmacı anlayışta, öğrencilerin hatırladıkları bilgileri ölçmek değil, önceki öğrenmelerini yeni durumlara nasıl uyguladıkları yani transfer

ettikleri değerlendirilir. Ürün değil, süreç temelli bir yaklaşım söz konusudur. Değerlendirme, öğrenme süreci boyunca devam etmekte ve öğretime yön vermektedir. Öğretmen ve öğrenciler bir plan dâhilinde değerlendirme sürecini birlikte yürütürler. Değerlendirme sürecinde, alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri kullanılmaktadır.

Yenilenen ilköğretim programında amaçlar sarmallık ilkesi esas alınarak belirlenmiştir. Öğrenmede bilişsel ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımları dikkate alınmış ve davranış ifadesi yerine bilgi ve beceri, anlayış ve tutumları içerecek şekilde “kazanımlar” ifadesi kullanılmıştır. Kazanımlarda bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara ilişkin ifadelere yer verilmiştir (Yıldırım, 2006: 263). Yapılandırmacı değerlendirmede de ölçme ve değerlendirme yapılsa da öğrenme süreci devam eder. Geleneksel ölçme araçları yerine, önceki öğrenmelerin yeni durumlara uygulanması değerlendirilir. Yapılandırmacılıkta ezberlenen bilgiler değil, özümseyen, yorumlanan, içselleştirilen bilgiler değerlendirilir (Brooks ve Brooks, 1993; akt. Demirel, 2011)

Yapılandırmacı anlayışa göre bir problemin çözümünde tek bir doğru değil, farklı bakış açılarına göre çoklu gerçekler olduğundan değerlendirme sürecinde de çoklu değerlendirme yöntemlerinden faydalanmakta yarar vardır. Özgün ve performans değerlendirmeler dikkate alınmalıdır. Gelişim dosyaları, kavram haritaları, öğrenci çalışmaları, projeler, öğrencilerle gözlem ve görüşme yapma, akran değerlendirme, öz değerlendirme gibi çeşitli değerlendirme yöntemleri farklı değerlendirme yöntemlerine örnek olarak verilebilir (Demirel, 2011).

Yapılandırmacı anlayışın amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme ortamı ve değerlendirme öğelerine getirdiği bu farklı yaklaşımlar önceki öğretim programlarının değişmesine neden olmuştur. Bu değişiklikler kısaca karşılaştırılacak olursa Tablo-1.1.’deki gibi özetlenebilir.

Tablo 1.1: 1998 ve 2005 İlköğretim Programlarının Öğretim Programının Öğeleri Açısından Karşılaştırılması

	1998 İlköğretim Programı	2005 İlköğretim Programı
Amaçlar	Her sınıf için özel hedefler belirlenmiştir. Programın hedefi, doğrudan gözlenebilen ve ölçülebilen hedefler ve davranışlar şeklinde ifade edilmiştir.	Genel amaçlar belirlenmiştir. Bu amaçlara ait kazanımlar programda yer almaktadır.
İçerik	İçerik, davranışsal amaçları kazandıracak biçimde ünite ve konuların düzenlenmesiyle oluşturulmuştur.	İçerik sarmal program yaklaşımı ile öğrencinin ilgi ve gereksinimlerine göre belirlenen kazanımları bireyin kazanmasını sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. İçerik öğrenme alanları ve temalardan oluşmuştur.
Öğrenme - Öğretme Süreci	Düz anlatım, soru-cevap, gösteri, küme çalışmaları, deney, sunum, tartışma, rol oynama vb. öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılmasına yer verilmiştir. Öğrenme stillerindeki farklılıklar dikkate alınmamıştır.	Etkinliklere dayalı, gerçek yaşam ortamını sağlayan, özgün öğrenme ortamlarının oluşturulmasına önem verilmiştir. Bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.
Değerlendirme	Her ünite sonunda amaç ve davranışların ne ölçüde gerçekleştiğini belirlemeye yönelik değerlendirme yapılmasına yer verilmiştir.	Birden çok değerlendirme yöntemini kullanarak, sürecin değerlendirilmesi temele alınmıştır.

1.1.1.2. Yapılandırmacılık Felsefesine Dayalı Öğretim Programında Velinin Yeri

Yapılandırmacı anlayışın savunduğu temel özelliklerden biri de öğrenenin okul dışı öğrenmelere de ihtiyaç duyduğunu kabul etmesidir. Bu bağlamda baktığımız zaman öğrenen okul dışı öğrenmelerinde ona rehberlik edebilecek bir çevreye ihtiyaç duymaktadır. Öğrenenlerin çevresinde ulaşabilecekleri en yakın kişiler de ebeveynleridir. Öğrenci kültürel ve toplumsal etkinliklere, bir yetişkinin kılavuzluğunda katılır.

Dolayısıyla yetişkin ve öğrenci arasında, usta-çırak ilişkisine benzer bir ilişki ortaya çıkar. Bir yetişkin olarak veli öğrenciyle girdiği problem çözme diyaloglarında öğrenciyi rehberlik yapar. Bu süreçte veli sorularıyla, açıklamalarıyla, diyalog tarzıyla hem öğrenciyi model olur, hem de bu yolla problemin çözümünde ve bilginin edinilmesinde öğrenciyi kılavuzluk eder.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının istediği ve benimsediği nitelikli insanı yetiştirmede temel güç, eğitim ve aile kurumlarının birlikte çalışmasından geçmektedir (Baum ve McMurray, 2004: 57-61). Veli öğrencinin öğrenme sürecine “katılımcı gözlemci” olarak dahil olmalıdır. Bu katılım yol gösterici, olası çözüm yollarını düşündürücü, araştırmaya yöneltici, farklı konularla ve bilgilerle bağlantı kurmaya teşvik edici sorularla öğrencinin bizzat kendi ödevini ve öğrenmesini tamamlamasını sağlayıcı sorularla olmalıdır. Sorular bir madendeki vurulan kazmalara benzer. Her bir soru madencinin değerli madene ulaşmasına götüren yol gibi, sorulan her bir soruda öğrenciyi bilgiye kendi kendine götüren araçtır. Bu süreçte öğrenci sadece bilgiye ulaşmaz aynı zamanda kendi bilgisini kendisi inşa ettiği için düşünme becerisi de gelişir. Değişen programlarla birlikte, okul yaşantıları ve gerçek hayat durumları arasındaki ilişkiler kuvvetlendirilmiş, öğrenmelerde velinin rolü de artmıştır (Karacığa, 2008).

1.1.2. Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Düzenlenen 2005 İlköğretim Programlarının Özellikleri

Değişen ve gelişen dünyanın getirdiklerine uyum sağlama çerçevesinde yenilenen öğretim programımızın hazırlanma sürecini oluşturan birçok etmen bulunmaktadır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca 2005 yılında hazırlanan program tanıtım kitapçığında ilköğretim programının yenilenmesinin gerekliliği şu sebeplerle dayandırılmıştır (MEB, 2005):

- Değişik bilim alanlarındaki araştırma bulgularının ve eğitim bilimlerinde öğretme/öğrenme anlayışındaki gelişmelerin yöntem ve içerik olarak öğretim programlarına yansıtılması,
- Eğitimde kaliteyi arttırmak ve eşitliği sağlamak,

- Ekonomiye ve demokrasiye duyarlı bir eğitim ihtiyacı,
- Bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerleri de dikkate alarak geliştirilmesi ihtiyacı,
- Mevcut öğretim programları uygulamaları kapsamında öğrencilerin çoğunluğunda okula, öğrenmeye, okumaya tepki düzeyinde bir isteksizlik olması,
- Mevcut öğretim programlarında konuların çok kapsamlı ve ezbere dayalı bilgi yoğunluklu olması nedeniyle, konuların zamanında bitirilememesi ve çoğu zaman sıkıştırılıp öğrenilmeden bitirilmesinin tercih edilmesi,
- Programda yer alan konuların birçoğunun çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmaktan, onların merak ve ilgilerini karşılamaktan uzak olması,
- Okulda kazandırılmaya çalışılan yaşantı biçimleri ile gerçek dünyanın çoğu kez uyum içinde olmaması,
- Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulaması ile ilkokul ve ortaokul programları üst üste eklendiği için, temel eğitimde program bütünlüğünün olmaması,
- Dikey eksende, temel eğitimde birinci sınıftan-sekizinci sınıfa her bir dersin kendi içinde kavram bütünlüğünün olmaması,
- Yatay eksende, dersler arasında yeterli paralelliğin sağlanmamış olması,
- Ekonomik ve toplumsal gelişmelerin bir sonucu olarak, bireylerin yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, işbirliği yeterliklerini kazanmalarının daha bir önem kazanmış olması,
- Kendini ifade edebilen, iletişim kurabilen, girişimcilik ruhuna sahip vatandaşlar yetiştirme gerekliliği daha baskın konuma gelmesi,
- Çocuklarımızın, ülke çapında ya da uluslar arası değerlendirmelerde beklenen düzeyde başarı gösterememesi.

Dönemin Talim ve Terbiye Kurulunun başkanı Selçuk'un açıklamasına göre 2004–2005 öğretim yılında 9 pilot ilde (İstanbul, Bolu, Ankara, İzmir, Van, Diyarbakır, Hatay, Samsun) uygulanmaya başlanan yeni ilköğretim programları hazırlanmadan önce aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır (<http://ttkb.meb.gov.tr/duyurular/baskanmesaj2.htm>):

- Dokuz ülkenin eğitim sistemi ve programları gözden geçirilmiştir.
- PISA, TIMSS, PIRLS vb. uluslararası araştırmalar sonuçları itibariyle değerlendirilmiştir.

- 114 akademik tez incelenmiş ve programlar hazırlanırken bulgularından yararlanılmıştır.
- 37 sivil toplum kuruluşu Başkent Öğretmenevi'ne davet edilerek programlar hakkındaki görüşleri paylaşılmıştır.
- 25 sivil toplum kuruluşuna resmi yazı yazılarak görüşleri istenmiştir.
- Toplam 2133 öğretmenin görüşleri programların çeşitli aşamalarında dikkate alınmıştır.
- Programlar hazırlanırken 697 müfettişin görüşleri programa yansıtılmıştır.
- 9192 velinin çeşitli programlara ilişkin görüşlerinden yararlanılmıştır.
- Programlar hazırlanırken öğrencilerin görüşlerine de başvurulmuş ve 26.304 öğrencinin görüşleri dikkate alınmıştır.

MEB, sadece müfredatın değiştirilmesini yeterli olmayacağını görmüş ve bir dizi önlemlerle yeni ilköğretim programının başarıya ulaşabilmesi için bir dizi önlem almış ve müfredatı destekleyici projeler geliştirmiştir. Bu projeler aşağıdaki şekilde özetlenebilir (<http://ttkb.meb.gov.tr/duyurular/baskanmesaj2.htm>):

- Ders kitaplarının uluslararası kitap yazma standartlarına göre yeni bir bakış açısıyla hazırlanması,
- Ders kitaplarının öğretmen kılavuz kitapları ve öğrenci çalışma kitaplarıyla birlikte set olarak başvurusunun yapılma şartının getirilmesi,
- Yapılandırıcı yaklaşım, öğrenme stilleri, çoklu zeka, öğrenci merkezli sunuş stratejileri, otantik ölçme-değerlendirme vb konularda 20 kitapçığın hazırlanıp İnternet ortamında ve kitap olarak öğretmenlerimizin hizmetine sunulması,
- Hizmet-içi eğitimde uzaktan öğretim modellerinin yaygınlaştırılması,
- Eğitici çalışmalar, eğitsel kollar ve belirli günler-haftalarla ilgili mevzuatın güncellenmesi ve müfredatla ilişkili hâle getirilmesi,
- İlköğretimin mesleki öğretimle ilişkilendirilmesi,
- Ana dersleri destekleyecek öğretim yazılımlarının 2005 yılından itibaren öğrenci ve öğretmenlerimize ücretsiz olarak verilmesi,
- 2005 sonuna kadar internet alt yapısının tamamlanması.
- E-portal hazırlanması ve yüz binlerce sayfa dokümanın hazır hâlde internet ortamında sunulması olarak sıralanabilir.

Bu araştırmada ilköğretim derslerinden Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji Öğretim Programlarının içeriği ele alınarak incelenmiştir.

1.1.2.1.Türkçe Dersi Öğretim Programı

2005 yılında son şeklini alan Türkçe (1-5) Öğretim Programı'nda temel olarak yapılandırmacı yaklaşım benimsenmekle birlikte çoklu zekâ ve öğrenci merkezli öğrenme gibi çeşitli eğitim yaklaşımlarından da yararlanılmıştır (<http://ttkb.meb.gov.tr/program.aspx>).

2005 yılı Türkçe dersi programının genel amaçları, bir önceki programdan farklı olarak gelişen teknolojik şartlara ve eğitim ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Türkçe öğretiminin amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin aşağıdaki kazanımlara ulaşması amaçlanmaktadır;

1. Dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu dil becerilerini geliştirmek,
2. Türkçeyi sevmelerini, doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
3. Zihinsel gelişimlerine uygun olarak anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerini geliştirmek,
4. Metinler arası düşünme becerilerini geliştirerek söz varlığını zenginleştirmek,
5. Bilimsel, yapıcı, eleştirel ve yaratıcı düşünme, kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma, problem çözme ve girişimcilik gibi temel becerilerini geliştirmek,
6. Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma becerilerini geliştirmek,
7. Bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerini geliştirmek,
8. Bilgi teknolojilerini kullanarak okuma, metinler arası anlam kurma ve öğrenme becerilerini geliştirmek,
9. Kitle iletişim araçlarıyla verilen iletleri sorgulama becerilerini geliştirmek,
10. Kişisel, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yönlerden gelişmelerini sağlamak,

11. Millî, manevî, ahlakî, tarihî, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmek,
12. Yazılı ve sözlü ürünlerle Türk ve dünya kültürünü tanımalarını sağlamak,
13. Okuma ve yazma sevgisi ile alışkanlığını kazanmalarını sağlamak. (MEB Türkçe Öğretim Programı, 2005).

Bu programla ulaşılmaması beklenen temel beceriler ise Türkçe'yi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, karar verme, metinler arası okuma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme olarak sıralanmaktadır.

2005 yılı Türkçe dersi programında Türkçe öğretimi; sadece dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu ile ilgili dil becerilerinin geliştirilmesini değil, aynı zamanda metinler arası düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin de geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bunlara ek olarak iletişim kurma, çağdaş toplumun gereklerini yerine getirme, bilinçli kararlar verme, öğrenmeyi sürdürme gibi temel becerilere de ağırlık verilmektedir. Bu anlayıştan hareketle, öğrencilerin hayat boyu kullanacakları bilgi ve becerileri edinmeleri beklenmektedir (MEB, 2005).

2005 yılı Türkçe öğretim programında ayrıca öğrenme alanlarına kazanımlara ve konulara yer verilmiştir.

Türkçe dersi öğrenme alanları:

- Okuma
- Dinleme
- Konuşma
- Yazma
- Görsel Okuma
- Görsel Sunu alanlarından oluşmaktadır.

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programına göre, kazanımlar; öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler olarak tanımlanmıştır. Programda kazanımlar,

öğrencilerin gelişim düzeyine ve öğrenme alanının özelliğine göre birinci sınıftan beşinci sınıfa doğru artırılarak verilmiştir. Kazanımların belirlenmesinde; öğrencilerin yaş, düzey, dil ve zihin gelişimleri göz önünde bulundurulmuştur. Türkçe öğretim programında yer alan kazanımların öğrencilere dengeli bir şekilde kazandırılması, programın uygulanması sürecinde hiçbir kazanımın eksik bırakılmaması, Türkçe öğretim programının sistemli bir şekilde uygulamaya yansıtılması amacıyla programda yer alan bütün kazanımların öğrenme öğretme sürecine dağılımı gerçekleştirilmiştir (MEB, 2005).

Türkçe programında öğrenme öğretme süreci 5 basamakta gerçekleşmektedir. Ön bilgileri harekete geçirme basamağında öğrencilerin sahip oldukları bilgileri harekete geçiren sorular sorulmalı, tahminde bulunmaları istenmektedir. Yeni bilgileri anlama basamağında yeni bilginin bütün olarak sunulması, parça –bütün ilişkisi, bilginin ayrıntılı olarak incelenmesi gerçekleştirilir. Sıralama, sınıflama, tahmin etme, ilişkilendirme, benzerlikleri ve farklılıkları bulma, sebep-sonuç ilişkileri kurma, analiz-sentez yapma, özetleme ve değerlendirme gibi çalışmalar yapılır. Bilgileri yapılandırma basamağında öğrencinin önceki bilgileriyle yeni bilgilerinin yapılandırılması gerçekleşir. Öğrencinin bilgileri zihninde yapılandırması için düşünme, sorgulama, karar verme, sorun çözme gibi çalışmalar yapılır. Bilgileri uygulama basamağında öğrencinin yapılandığı bilgilerinin uygulamaya geçirmesi amaçlanmıştır. Bilgileri değerlendirme basamağında öğrencinin kazanmış olduğu bilginin eksik ya da yanlış yönlerini, işlevselliğini belirlemek amaçlanmıştır (MEB, 2005).

1.1.2.2. Matematik Dersi Öğretim Programı

Program öğrencilerin matematiği anlamalarını, öğrenme ortamına katılmalarını, bireysel farklılıklarını ödev ve projelerle ortaya koymalarını, araştırma yapabilmelerini sağlama amacıyla hazırlanmıştır. Matematik öğrenme etkin bir süreç olarak ele alınmıştır. Öğrencilerin matematiğin eğlenceli yönünü keşfetmelerini ve matematikle uğraştıklarının farkında olmalarını sağlamak büyük önem taşımaktadır. Öğrenci soru soran, sorgulayan, düşünen, tartışan, problem çözen, birlikte çalışan ve ilişkilendirendir (TTKB, 2005).

Yenilenen ilköğretim matematik öğretim programı ile geleneksel matematik programı arasında belirgin farklılıklar vardır. Bunlar konu alanlarındaki değişim, problem çözme anlayışı, yeni teori ve stratejilerin programda yer alması, öğrenme ve öğretme

anlayışı, sınıf içi etkinlikler, matematiğin günlük hayatta ilişkilendirilmesi ve teknoloji kullanımınıdır.

Program, diğer derslerin programlarında (Hayat Bilgisi, Türkçe, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler) olduğu gibi öğrencilerin aşağıda belirtilen ortak becerileri kazanmalarını hedeflemektedir:

- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- İletişim
- Problem çözme
- Araştırma
- Karar verme
- Bilgi teknolojilerini kullanma
- Girişimcilik

Yeni programda öğrencilerde geliştirilmesi beklenen becerileri kapsayan 368 adet kazanıma yer verilmiştir. Kazanımların yapısı gereği öğrenci merkezli bir öğretimi gerektirdiğinden, öğretmen ve yazara gerekli esneklik sağlanmıştır. 8 yıllık ilköğretim bütünlüğü dikkate alınarak gereksiz tekrarlar ayıklanmış ve konular sınıflara dengeli biçimde dağıtılmıştır.

Matematik dersi öğretim programı 4 öğrenme alanından oluşmaktadır:

- Sayılar
- Geometri
- Ölçme
- Veri

Bu öğrenme alanlarında öğrencilerin problem çözme, akıl yürütme, iletişim, ilişkilendirme, araştırma yapma, teknoloji kullanma, psikomotor ve öz yönetim becerilerini

geliştirmelerinin yanı sıra matematiği sevmeye, matematikte kendine güvenmeyi de içeren olumlu duyuşsal özelliklere sahip olması beklenmektedir.

Programda öğrencilerin problem çözme, akıl yürütme, iletişim, ilişkilendirme, araştırma yapma, teknoloji kullanma psikomotor ve özdenetim becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra matematiği sevmeye, matematikte kendine güvenmeyi de içeren duyuşsal özelliklere sahip olması beklenmektedir (Orbeyi, 2007). Ayrıca programda yapılandırmacı eğitim anlayışı içerisinde yer alan çoklu zeka kuramı, işbirliğine dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme, probleme dayalı öğrenme gibi birçok yaklaşımın kullanıldığı görülmektedir (Özdaş ve diğeri, 2005: 240).

Program, etkinliklerle zenginleştirilerek öğretmen merkezli olmaktan, öğrenci merkezli hâle getirilmiştir. Böylelikle baskın lineer düşünce yerine, karşılıklı nedensellik ilkesi ve çoklu sebep-çoklu sonuç anlayışı öne çıkarılmıştır (Akbaba, 2004). Çağımız matematiği anlamayı, matematik yapmayı ve matematiği günlük ve iş yaşamında kullanabilmeyi gerektirmektedir. Bu nedenle, öğrencinin zihinsel ve fiziksel olarak aktif olduğu bir eğitime ihtiyaç vardır. Yeni programdaki yaklaşımla, öğrenci ve ihtiyaçları merkeze alınarak, bireysel yetenek ve becerilerin geliştirilmesi ön plana çıkarılmıştır (Bulut, 2004).

Programda yapılan değişikliklerle matematik öğretim programına eklenen ve çıkarılan konular da bulunmaktadır. Örneğin, matematiğin estetik ve eğlenceli yönünü öne çıkaran örüntüler, süslemeler, dönüşüm geometrisi, olasılık, tahmin ve nesne grafiği konuları eklenmiş; varlıklar arası ilişkiler, ayrı birer ünite olmaktan çıkarılarak ilgili öğrenme alanlarında gerekli kazanımlar yazılmış; kümeler ünitesi amaç olmaktan çıkıp araç olmuş; ölçme öğrenme alanında öğrencilerin yaşantılarında en çok karşılaştıkları birimlere yer verilmiştir. Programdaki diğer yenilikler ise, içeriğin ve işlenişin çocuğun yaşantısı ile ilgili olması; öğrencilerin zihinsel ve fiziksel olarak aktif olmasını sağlayacak öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılması; matematiğin anlamlı öğrenmesini kolaylaştıran ders araç- gereçlerine ve çocuğun çevresinden kolayca bulabileceği somut modellere yer verilmesi; kuralların ezberlenmesi yerine bunların anlamlarının öğrenilmesi; matematiksel kavramların kazanılması; matematiğin, çevresinde diğer derslerde ve ara disiplinlerde nasıl işe yaradığını görmelerine yardımcı olacak etkinliklerin kullanılması; uzamsal becerilerin ve estetik duygularının geliştirilmesine önem verilmesi ve öğrenciler

değerlendirilirken klasik ve yeni ölçme tekniklerinin birini tamamlayacak şekilde kullanılması olarak belirlenmiştir (Bulut, 2004).

TTKB (2005)' e göre hazırlanan program okul dışı faaliyetlerle aileyi öğretimin bir parçası haline getirmeyi amaçlamaktadır. Ölçme ve değerlendirme araçları ile velilerin çocuklarının gelişimlerini izlemeleri kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Ayrıca aile katılımı çocuğa okulun ve eğitimin önemli olduğu mesajını vererek çocuğun okula istekle devam etmesine, okula yönelik olumlu tutum geliştirmesine katkı sağlayacağı belirtilmektedir.

1.1.2.3. Hayat Bilgisi Dersi İlköğretim Programı

Gülaydın'a (2002) göre hayat bilgisi dersi, çocuğun okula başladığı yıllarda onun bütün olarak gelişmesini sağlamaktadır. Okula başlamadan çocuğun çevresi hakkında öğrendiği yanlış ve eksik bilgiler, bu aşamada düzeltilir ve tamamlanır. Eğitimin önemli öğelerini oluşturan ve ahlaki nitelik taşıyan toplumsal değerler bu ders aracılığıyla kazandırılmaktadır.

Hayat Bilgisi Dersi Programı, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca oluşturulan Hayat Bilgisi Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir. Bu program, ilköğretim okulu 1, 2 ve 3. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin;

- Hayat bilgisi dersindeki kazanımlarını,
- Bu kazanımlara hangi temalar çerçevesinde ve hangi öğrenme-öğretme durumlarında erişebileceklerini,
- Öğrenme-öğretme sürecinin ve sonuçlarının nasıl değerlendirileceğini içermektedir.

2005 Hayat Bilgisi Dersi Programı'nda insan, biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel yönleriyle bir bütün olarak ve değişimin hem öznesi hem de nesnesi olarak ele alınmıştır. Bu noktadan hareketle üç ana öğrenme alanı belirlenmiş, değişim de bütün bu öğrenme alanlarını kuşatan daha genel bir boyut olarak düşünülmüştür. Hayat Bilgisi Dersi öğrenme alanları şunlardır:

- Birey
- Toplum
- Doğa

Toplu öğretim anlayışından hareketle öğrenme alanlarını oluşturan üç tema belirlenmiştir. Programda tema adları; “Okul Heyecanım”, “Benim Eşsiz Yuvam” ve “Dün, Bugün, Yarın” olarak belirlenmiştir. Bu temalar altında kazanımlar oluşturulmuştur. Program birinci sınıfta 41, ikinci sınıfta 34, üçüncü sınıfta 34 olmak üzere 109 kazanım içermektedir.

Hayat bilgisi programının öğrencilerin eleştirel düşünme başta olmak üzere aşağıdaki 14 beceri kazanmasına yardımcı olması beklendiği programda ifade edilmiştir:

1. Eleştirel düşünme
2. Yaratıcı düşünme
3. Araştırma
4. İletişim
5. Problem çözme
6. Bilgi teknolojilerini kullanma
7. Girişimcilik
8. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma
9. Karar verme
10. Kaynakları etkili kullanma
11. Güvenlik ve korunmayı sağlama
12. Öz yönetim
13. Bilimin temel kavramlarını tanıma
14. Temalarla ilgili temel kavramları tanıma

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Programında bireysel farklılıkları dikkate alan öğrenci merkezli öğretme ve öğrenme stratejileri benimsenmiştir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirmede öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını sergilemeleri için çoklu değerlendirme kullanılmıştır. Sadece yazılı ve sözlü sınavlarla öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesi uygun değildir. Çocukların yaşam becerilerini uygulama

düzeyleri farklıdır. Bazı çocuklar eleştirel düşünmede ileri düzeydeyken, bazıları yaratıcılıkta, bazıları da kişisel gelişimlerini tanıma ve izlemede başarılı olabilirler (Uğur, 2006).

2005 Hayat Bilgisi Dersi Programı'nın açıklamalar bölümünde birinci sınıfta öğrencilerin okuma-yazma bilmediği göz önünde bulundurularak daha çok gözlem formlarına yer verilmiştir. Ölçülebilecek kazanımlar için ortak formların düzenlenmesi uygun görülmüştür. Programın açıklamalar bölümünde gözlemlerle ölçülebilecek ardışık kazanımların sonuncusunda kazanım numaraları belirtilerek gözlem formu önerilmiştir.

Ölçme ve değerlendirme işlemlerinin ne sıklıkta yapılması gerektiği ya da birbirini izleyen iki ölçme ve değerlendirme işlemi arasında ne kadar süre olması gerektiği konusunda öğretmenlere esneklik tanınmıştır. Programda yer alan hiçbir kazanım ölçme ve değerlendirme dışında bırakılmamıştır. Hayat Bilgisi Dersi Programında araştırma, inceleme, sorgulama, plan yapma, eleştirel düşünme, karar verme gibi üst düzey zihinsel süreçler vurgulanmıştır. Ürünlerin yanı sıra alternatif ölçme yöntemlerinden yararlanılarak süreç de ölçülmekte ve değerlendirilmektedir (MEB, 2005).

1.1.2.4. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

Sosyal Bilgiler programının vizyonu programda; 21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2005).

2005 Sosyal Bilgiler Programı, tümüyle davranışçı olan program yaklaşımlarından farklı olarak, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini, eleştirel ve yaratıcı düşünmesini teşvik edici ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırılmıştır (Demir, 2006).

Sosyal Bilgiler dersi dokuz öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır.

- Birey ve Toplum
- Kültür ve Miras
- İnsanlar, Yerler ve Çevreler
- Üretim, Dağıtım ve Tüketim
- Zaman, Süreklilik ve Değişim
- Bilim, Teknoloji ve Toplum
- Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler
- Güç, Yönetim ve Toplum
- Küresel Bağlantılar

4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler programlarında bu 8 öğrenme alanına ait etkinliklerle öğrencilere çeşitli beceriler kazandırılmak istenmiştir. Bu becerilerin kazandırılmasıyla ilgili örnekler programda bulunmaktadır.

4. sınıf öğrenme alanları ve doğrudan verilebilecek beceriler Tablo 1.2' de sunulmuştur (TTKB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, 2005).

Tablo 1.2: 4. Sınıf Öğrenme Alanları ve Doğrudan Verilecek Beceriler

4. SINIF	
ÖĞRENME ALANI	DOĞRUDAN VERİLECEK BECERİ
Birey ve Toplum	Kanıtı tanıma ve kullanma
Kültür ve Miras	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlama ve yazma
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Mekânı algılama
Üretim, Tüketim ve dağıtım	Tablo, diyagram ve grafik okuma
Bilim, teknoloji ve Toplum	Karşılaştırma yapma
Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler	Sebeup-sonuç ilişkisini belirleme
Güç, Yönetim ve Toplum	Karar verme
Küresel Bağlantılar	Kütüphane ve referans kaynakları kullanma

Görüldüğü gibi sosyal bilgiler 4. sınıf öğrenme alanları çocuğun yakın çevresinden başlayıp dış halkalara doğru uzanmakta ve hayat bilgisi temalarına paralel bir yapıda ilerlemektedir.

5. sınıf öğrenme alanları ve doğrudan verilecek beceriler de Tablo 1.3'te sunulmuştur (TTKB Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, 2005)

Tablo 1.3: 5. Sınıf Öğrenme Alanları ve Doğrudan Verilecek Beceriler

5. SINIF	
ÖĞRENME ALANI	DOĞRUDAN VERİLECEK BECERİ
Birey ve Toplum	Yazılı anlatım
Kültür ve Miras	Görsel kanıt kullanma (nesne, minyatür, gravür, fotoğraf, karikatür, temsili resim)
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Gözlem
Üretim, Tüketim ve Dağıtım	Basit istatistik verilerini yorumlama
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Kütüphane ve referans kaynakları kullanma
Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler	Sosyal katılım
Güç, Yönetim ve Toplum	Basılı ve görsel kaynakları (gazete, televizyon v.b.)kullanma ve değerlendirme (5N1KFormülü)
Küresel Bağlantılar	Olgu ve düşünceleri ayırt etme

Sosyal bilgiler 5. sınıf öğrenme alanları da incelendiğinde 4. sınıf öğrenme alanlarıyla aynı olduğu, fakat doğrudan verilecek becerilerin çocukların gelişim özelliklerine paralel farklılaştığı dikkat çekmektedir.

1.1.2.5. Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı

“Fen ve Teknoloji” dersi, 2005 öncesi programlarda “Fen Bilgisi” olarak adlandırılırken 2005 programlarıyla birlikte 7 sene boyunca “Fen ve Teknoloji” olarak ifade edilmiştir. Bununla birlikte Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca 2012 yılında yapılan ve kamuoyunda “4+4+4 değişiklikleri” olarak bilinen bazı değişikliklerin bir sonucu olarak, bahsedilen dersin adı “Fen Bilimleri” olmuştur.

İlköğretim 4. ve 5. sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Programı hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Tüm illerde ilköğretim müfettişleri başkanlığında kurulan komisyonlarda 2000 yılı Fen Bilgisi Programının değerlendirilmesini istemiştir. 79 ilden 68 ilköğretim müfettişi ve 348 öğretmen gelen değerlendirme raporları ile farklı eğitim sendikalarının görüşleri belgesel tarama yöntemi ile tek tek incelenerek, çalışmanın ihtiyaç analizi için önemli veriler elde edilmiştir. Böylelikle 2000 yılı Fen Bilgisi programının beğenilen ve beğenilmeyen boyutları ve programın uygulanmasında karşılaşılan sorunlar hazırlanan yeni programın geliştirilmesinde dikkate alınmıştır. Örneğin, illerden gelen raporların % 92’si programın belirlenen sürede tamamlanamadığını ifade etmektedir. Bu görüş, yeni programda göz önüne alınmış ve her sınıftaki içerik belirli oranda azaltılmıştır. Eski Fen Bilgisi programına teknoloji boyutu da eklenerek dersin adı Fen ve Teknoloji olarak değiştirilmiş ve haftalık ders saati süresi 4 saat olarak belirlenmiştir (MEB, 2005).

Tüm vatandaşların fen ve teknoloji okuryazarı olarak yetişmesini amaçlayan Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı’nın genel amaçları MEB (2005)’ de şu şekilde belirtilmiştir:

Öğrencilerin;

- Doğal dünyayı öğrenmeleri ve anlamaları, bunun düşünsel zenginliği ile heyecanını yaşamalarını sağlamak,
- Her sınıf düzeyinde bilimsel ve teknolojik gelişme ile olaylara merak duygusu geliştirmelerini teşvik etmek,

- Fen ve teknolojinin doğasını; fen, teknoloji, toplum ve çevre arasındaki karşılıklı etkileşimleri anlamalarını sağlamak,
- Araştırma, okuma ve tartışma aracılığıyla yeni bilgileri yapılandırma becerileri kazanmalarını sağlamak,
- Eğitim ile meslek seçimi gibi konularda, fen ve teknolojiye dayalı meslekler hakkında bilgi, deneyim, ilgi geliştirmelerini sağlayabilecek alt yapıyı oluşturmak,
- Öğrenmeyi öğrenmelerini ve bu sayede mesleklerin değişen mahiyetine ayak uydurabilecek kapasiteyi geliştirmelerini sağlamak,
- Karşılaşabileceği alışılmadık durumlarda, yeni bilgi elde etme ile problem çözmede fen ve teknolojiyi kullanmalarını sağlamak,
- Kişisel kararlar verirken uygun bilimsel süreç ve ilkeleri kullanmalarını sağlamak,
- Fen ve teknoloji ile ilgili sosyal, ekonomik ve etik değerleri, kişisel sağlık ve çevre sorunlarını fark etmelerini, bunlarla ilgili sorumluluk taşımalarını ve bilinçli kararlar vermelerini sağlamak,
- Bilmeye ve anlamaya istekli olma, sorgulama, mantığa değer verme, eylemlerin sonuçlarını düşünme gibi bilimsel değerlere sahip olmalarını, toplum ve çevre ilişkilerinde bu değerlere uygun şekilde hareket etmelerini sağlamak,
- Meslek yaşamlarında bilgi, anlayış ve becerilerini kullanarak ekonomik verimliliklerini artırmalarını sağlamaktır.

2005 Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programında yedi öğrenme alanı öngörülmüştür:

- Canlılar ve Hayat
- Madde ve Değişim
- Fiziksel Olaylar
- Dünya ve Evren
- Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre ilişkileri (FTTÇ)
- Bilimsel Süreç Becerileri (BSB)
- Tutum ve Değerler (TD)

Fen ve teknoloji dersinin üniteleri yedi öğrenme alanından ilk dördü üzerine yapılandırılmış olup diğer üç öğrenme alanı her bir ünitenin içinde kazandırılması öngörülen temel anlayış, beceri, tutum ve değerleri içerdiği için FTTÇ, BSB ve TD alanlarına dayalı olarak ünitelendirme yapılmıştır (MEB, 2005).

Fen ve teknoloji okuryazarlığını geliştirmek için program uygulanırken öğrencilerin araştırma, sorgulama, problem çözme ve karar verme süreçlerine katılmasını sağlayacak çeşitli etkinlikler kullanılabilir. Tabloda görüldüğü gibi araştırma-sorgulama sürecinde “neden”, problem çözme sürecinde “nasıl”, karar verme sürecinde ise “ne yapılmalı” sorularına cevap aranır. Öğretmen, öğrencilerin bilmeleri gereken her şeyi söylemek yerine soru sormalarını, meraklarını sürdürmelerini sağlamalı ve bu sorulara cevap ararken onlara rehber olmalıdır (MEB, 2005).

Tablo 1.4’te Fen ve Teknoloji Dersi öğretiminde araştırma – sorgulama, problem çözme ve karar verme süreçleri için bir örnek verilmiştir. Bu örnekte de görüldüğü gibi, yöneltilen sorularla araştırma – sorgulama sürecinden karar verme sürecine kadar süren bir soru zinciri bulunmaktadır (TTKB Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı, 2005).

Tablo1.4: Araştırma-Sorgulama, Problem Çözme ve Karar Verme Süreçleri Örneği

Soru	Çayım neden bu kadar soğudu? (Fen sorusu)	Çayımı sıcak tutacak nasıl bir bardak yapabilirim? (Teknoloji sorusu)	Polistiren ve seramik bardaktan hangisini kullanmalıyım? (FTTÇ sorusu)	Çay içmeli miyim?
Soruyu Cevaplamada Kullanılan süreç	Bilimsel araştırma sorgulama	Teknolojik problem çözme	Karar verme	Karar verme
Cevap	Isı enerjisi; iletim, konveksiyon ve ışıma yoluyla yayılır.	Plastik köpük kaplar, sıvıları daha uzun süre sıcak tutar.	Bilimsel ve teknolojik bilgiler ışığında kişisel sağlık, çevre ve maliyet gibi faktörler düşünülmelidir.	Zamanına, sayısına ve koyuluğuna dikkat ederek içilebilir.
Problemin Kaynağı	Doğal dünyadaki olaylarla ilgili merak	Günlük yaşamda karşılaşılan problemler, insanların ihtiyaçları	Farklı veya aynı bilgiye dayanan farklı görüşler	Tercih edilen davranış ve sonuçları
Soru Türleri	Ne biliyoruz? Nasıl biliyoruz?	Nasıl yapabiliriz? İşe yarayacak mı?	Alternatifler neler? Su anda en iyi seçim ne?	Ne yapmalıyım?
Çözümlerin Sonucu	Doğal dünyadaki olaylar hakkında bilgi	Bir isi başarmanın etkin ve verimli bir yolu	Belirli koşullar içinde savunulabilir bir karar	Savunulabilir bir davranış

Öğrencilerin sahip oldukları deneyim ve ön bilgilerinden yararlanarak yeni karşılaştıkları durumlara anlam verdiklerini savunan yapılandırmacı öğrenme kuramının, fen eğitiminde kullanımına yönelik olarak çeşitli modeller önerilmektedir. Bunlar: Wittrock tarafından geliştirilen dört aşamalı “generative model”, Driver ve Oldham tarafından geliştirilen “beş aşamalı model”, Roger Bybee tarafından geliştirilen “5E ve 7E modeli”dir (Özmen, 2004). Türkiye’de uygulanan Fen ve Teknoloji dersi öğretim programı 5E öğretim modelini benimsemiştir (MEB, 2005).

MEB (2005)’de geleneksel ve alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri Tablo 1.5 ile özetlenmiştir.

Tablo1.5: Geleneksel ve Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

Geleneksel Teknikler	Alternatif Teknikler
Çoktan seçmeli testler	Performans değerlendirme
Doğru-yanlış soruları	Öğrenci ürün dosyası (portfolyo)
Eşleştirme soruları	Kavram haritaları
Tamamlama (boşluk doldurma) soruları	Yapılandırılmış grid
Kısa cevaplı yazılı yoklamalar	Tanılayıcı dallanmış ağaç
Uzun cevaplı yazılı yoklamalar	Kelime ilişkilendirme
Soru-Cevap	Proje
	Drama
	Görüşme
	Yazılı raporlar
	Gösteri
	Poster
	Grup ve/veya akran değerlendirmesi
	Kendi kendine değerlendirme

Yine MEB (2005)'de Fen ve Teknoloji Dersi 4 ve 5. Sınıf Öğretim Programı'nın değerlendirmeye bakış açısı vurguladığı noktalar Tablo 1.6 ile gösterilmiştir

Tablo1.6: Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı'nda Değerlendirme Açısından Vurgular

<i>Daha az vurgu</i>	<i>Daha çok vurgu</i>
Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri	Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri
Öğretme ve öğrenmeden bağımsız bir değerlendirme	Öğretmenin ve öğrenme bir parçası olan değerlendirme
Ezber, kolay öğrenilen bilgileri değerlendirme	Anlamlı ve derin öğrenilen bilgileri değerlendirme
Birbirinden bağımsız parçalı bilgileri değerlendirme	Birbirine bağlı, iyi yapılanmış bir bilgi ağını değerlendirme
Bilimsel bilgiyi değerlendirme	Bilimsel anlamayı ve bilimsel mantığı değerlendirme
Öğrencinin bilmediğini öğrenmek için değerlendirme	Öğrencinin ne anladığını öğrenmek amacı ile değerlendirme
Dönem sonu değerlendirme etkinlikleri	Dönem boyunca devam eden değerlendirme etkinlikleri
Sadece öğretmenin değerlendirmesi	Öğretmenle beraber grup değerlendirmesi ve kendi kendini değerlendirme

1.1.3. 2005 İlköğretim Programında Velinin Yeri ve Rolü

Çocukların sosyalleşmesinde okul kadar aile de etkili bir kurumdur. Ailenin çocukların sosyalleşmesindeki rolü üzerinde çok sayıda eğitim sosyolojisi araştırması vardır. Çocukların birincil sosyalleşme yeri olan aile içindeki kognitif (bilişsel) gelişmesi ve motivasyon, ikincil sosyalleşme yeri olan okul ile uyum içinde ise, çocuğun başarılı bir okul hayatı olacaktır (Sönmez, 1985). Eğer bu iki kurum arasında (aile-okul) uyumsuzluk varsa, o zaman çocuğun okul hayatında başarılı olması güçleşecektir (Cook-Cottone, C.,

2004: 208). İlköğretimde okul – aile, veli – öğretmen ilişkileri ve öğrenci başarılarına etkileri konusunda yapılan çalışmalarda (Kıncal, 1991: 25–29; Akbaba ve Samancı, 2003: 1435- 1440; Demirbulak, 2000; Genç, 2005: 227- 241) bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntılar, yeni geliştirilen ilköğretim programında ailenin eğitim fonksiyonu ve eğitim ortamına katılma zorunluluğu ile giderilmeye çalışılmıştır.

Aile ve okulun ortak çalışması durumunda çocuğun yararlandığı bir işbirliğinin oluştuğunu savunan Burns (1993), ana baba katılımının tüm yaş ve tipte öğrencilerin okul başarısının anahtarlarından biri olduğunu gösteren birçok araştırmaya dayanarak, etkili ana baba katılımının öğrenci başarısını, okula devamını, güdülemeyi, benlik saygısını arttırdığını ve okula yönelik olumlu tutum geliştirilmesini sağladığını belirtmiştir (EARGED, 2007).

Milli Eğitim Bakanlığı, yeni ilköğretim programının uygulanmaya başlaması ile velilerden beklenenleri şöyle belirtilmiştir (www.ttkb.meb.gov.tr):

- Program hakkında yeterli bilgi sahibi olmak,
- Öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenmesinde öğretmene yardımcı olmak,
- Öğrencilerin gözlem formlarının doldurmak ve öğrencinin gelişimini takip etmek,
- Öğrencinin okulda öğrendiklerini hayata geçirmesi konusunda yardımcı olmak,
- Velisi olduğu öğrenci ile okuma saatleri düzenlemek,
- Öğrencilere verimli çalışabilecekleri bir ortam hazırlamak,
- Öğrencilerin öğrendiği bilgileri ve okuduklarını kendilerine anlatmalarını konusunda cesaretlendirici olmak,
- Etkinliklerin hazırlanması sürecinde öğretmene yardımcı olmak (Fotokopi çekilmesi, kesme, boyama faaliyetlerinin yapılması...),
- Öğretmenle ve okulla tam bir iş birliği yapmak,
- Okulda düzenlenen veli eğitim seminerlerine katılmak,
- Önerilen kitapları okuyarak etrafındakilerle paylaşmak,

- Süreli yayınları temin etmek ve öğrencinin dikkatini bunlardaki bazı noktalara çekmek,
- Okulda ve okul dışında yapılan etkinliklere katılmak.

Milli Eğitim Bakanlığı, 2008 yılı itibariyle velilerin çocuklarının eğitiminde nasıl daha verimli olabilecekleri konusuna ışık tutmak üzere “Öğrenci ve Programı Anlamaya Yardımcı İlköğretim Veli Kılavuzu” hazırlamış ve yayınlamıştır. Bu kılavuzda velilere, ders içeriklerinin aile ortamında nasıl destekleneceğine dair öneriler, öğretim programlarında sıklıkla geçen kavram ve terimlerin açıklamaları ve etkili bir aile-çocuk iletişiminin sağlanabilmesi için çocukların dönem dönem değişen gelişim özelliklerine dayalı tavsiyelerde de bulunulmuştur.

Ailelerin evde çocuğa uygun öğrenme ortamı sağlaması kadar, okulda yapılan etkinliklere katılması ve bu etkinliklere destek sağlaması da öğrenci başarısı açısından önemlidir. Ailenin bu konudaki rolü okuldaki eğitsel, sosyal ve kültürel etkinliklerde doğrudan görev almaktan, düzenlenecek etkinliklere izleyici olarak katılmaya kadar değişik düzeylerde kendini gösterebilir. Aileler okul yönetimi ile ilişki kurarak, okulun işleyişini engellemeyecek bir biçimde okulu ziyaret etme, öğretmen ve yöneticiler ile görüşme, okul etkinliklerinde gücü oranında rol üstlenme gibi çeşitli biçimlerde okulla işbirliğini geliştirebilirler. Bu kapsamda en azından okulda yapılan kültürel ve sportif faaliyetlere, konferans ve yarışmalara katılarak çocuklarına moral destek sağlayabilir, onların okuldaki başarılarına önem verdiklerini gösterebilirler. Bu yolla hem çocuklarını onure etme fırsatı yakalamış olurlar hem de bu yolla onları çalışma ve başarılı olmaya teşvik edebilirler (Gümüşeli, 2004: 14-16).

Arslan ve Nural (2004)'a göre, eğitimciler çocukları sadece öğrenci gibi görürlerse aileyi de okuldan ayrı olarak görebilirler. Bu durum ailenin okula giden çocuğun eğitimini okulda bırakması demektir. Fakat eğitimciler öğrencileri çocuk olarak görürlerse hem aileyi hem de çevreyi okul ile birlikte, çocukların eğitimi ve gelişimi için işbirliği olarak görürler. Birlikte sorumluluk alarak, ilgi göstererek, paylaşarak çocuklar için daha iyi fırsatlar yaratıp, programlar hazırlayabilirler. Bütün bunların amacı da çocuğun performansını artırmak ve onu daha iyi motive etmektir. Okuldaki eğitimin yararlı olması için ailelerin önemsenmesi ve onlarla işbirliğine gidilmesi gereklidir. Nitelikli okul ailenin

her istediğine teslim olmamalı, ancak bu olguya saygı duymalı ve iyi bir iletişim kurmalıdırlar. Eğitimciler okuldaki başarının artması için olumlu okul-aile bağı kurmalı ve bu bağı güçlendirmelidirler. Bu gücü artırmak için ev ziyaretleri, geziler, konferanslar, etkinlikler düzenlenmelidir.

Veliler, çocuklarının eğitimine yeteri kadar destek olarak onların başarıya ulaşmasını istiyorlarsa, çocuklarının tabi tutulduğu eğitim programı hakkında da yeterli bilgiye sahip olmalıdırlar. Çocuklarına hangi kazanımların meydana getirildiğinin amaçlandığını, bu amaçlara ulaşabilmek için okul içinde ve dışında ne gibi faaliyetlerde bulunulacağını, hangi yöntem ve araç-gereçten faydalanılması gerektiğini, çocuklarının ne şekilde değerlendirileceğini bilmek, bu yönde katılım göstermek, okul ve öğretmen ile işbirliği yapmak durumundadırlar (Dumlu, 2009). Ailenin eğitici nitelikteki sosyal çevresi, anne, baba ve çocukları çeşitli hak ve sorumluluklarla birbirine bağlayan ideal bir eğitim ortamıdır. Bu özellikleriyle aile, çocuğu sosyalleştirmeye yarayan bütün unsurlara sahiptir. Aile eğitiminin özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz (Kıncal, 1999: 67);

1. Aile hayatının temeli sevgiye, güvene, bağlılığa ve karşılıklı anlayışa dayanır. Bu sebeple normal bir aile ortamı, çocuk eğitimi için en elverişli bir çevredir.
2. Ailede çocuklarını yaşatmak ve onları yetiştirmek eğilimi kuvvetlidir. Dolayısı ile, her ana ve baba çocukları için önemli fedakarlıklarda bulunmaktadır.
3. Çocuk ilk duyum ve algılarını aile çevresinde kazandığı gibi, ilk alışkanlıklarını ve ruhsal hayatının bütün temellerini de burada kazanır.
4. Ahlaki karakter bakımından da aile eğitiminin değeri büyüktür.
5. Bir milletin geleceği açısından da aile eğitimi büyük bir öneme sahiptir.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED) tarafından yayımlanan Öğrenci Merkezli Eğitim adlı çalışmada (2007) veli katılımı için birkaç örnek verilmiştir. Bu örneklerden biri öneri kartlarıdır. Öneri kartları öğretmenin, gerektiğinde öğrencinin durumu ile ilgili, veli ile iletişim kurmak için kullanabileceği kısa notlar olarak açıklanmıştır. Velinin öğrenciye yardımcı olabileceği etkinlikler, yöntemler öneri kartlarına yazılabilir. Bu kartlara “‘çocuğunuzun sağlığına dikkat edin, yoldaki trafik levhalarını birlikte okuyun, çocuğunuza çoraplarını yada çatal/bıçakları sıraya koydurtun ya da saydirtın” gibi notlar yazılabilir. Çocuğa ‘Bugün

okulda ne yaptın?’’ sorusunu değil ‘‘Ne Öğrendin?’’ sorusu yöneltilmelidir (EARGED, 2007).

EARGED (2007) tarafından yapılan çalışmada velilere, evdeki öğrenme ortamlarının düzenlenmesi için sahip oldukları olanaklar ölçüsünde aşağıda belirtilenleri sağlamaya özen göstermeleri önerilmiştir:

1. Evde bir bilgisayar,
2. Öğrencilerin okuyabileceği uygun düzeylerde kitaplar,
3. Öğrencilerin velileri ile birlikte yapabilecekleri bulmacalar,
4. Öğrenciler tarafından kurgulanmış, yazılmış hikaye kitapları,
5. Evde, mutfakta yapılabilecek basit deney ortamları,
6. Üzerinde çalışılabilecek atlas, haritalar vb.

Çalışan ve okulda etkin olarak görev alamayan ve bu yüzden kendilerini çocuklarının eğitiminde uzak hisseden velilere yardımcı olabilecek bir takım uygulamalar da önerilmiştir. Bu uygulamaların, velilerin bilgilenmelerine ve sınıf içinde olmalarına yardımcı olacağı savunulmuştur. Buna göre çalışan velilerin katkıları aşağıdaki noktalarda olabilir (EARGED, 2007):

1. Ödevlerin kontrollerine yardım etme
2. Okul projeleri için kaynak oluşturma

Vakti olan velilerin gün boyunca yapabilecekleri çalışmalar şu şekilde sıralanmıştır:

1. Grup halindeki öğrencilere ya da tek öğrenciye kitap okuma
2. Öğrencileri dinleme
3. Tek başlarına kitap okuyan ya da öğretmenin önerdiği başka bir çalışmayı yapan öğrencilere destek olma
4. Araştırma kılavuzluğu yapma
5. Kitap ve ünite planlama işinde yardımcı olma
6. Gönüllü olarak sınıf ve okul gezilerinde görev alma

Velilerin grup çalışmalarına ve benzeri etkinliklere katılmaları hem okul hem de aile açısından oldukça teşvik edicidir. Gelişme düzeyindeki öğrenciler ailelerinden bağımsız olmaya çalışırlar ve okul ile aile arasındaki iletişimi koparmaya çalışabilirler (EARGED, 2007). Bu nedenle, okul aile öğrenci işbirliğini sağlıklı bir şekilde yürütmek için tavsiye edilen öneriler veliler tarafından uygulanması başarılı bir iletişim ortamı sağlayabilir.

1.1.4.Veli Görüşlerinin Eğitimdeki Önemi

Yapılandırmacı yaklaşımla oluşturulmuş bir ilköğretim programının kuşkusuz amaçlarından biri de okul-aile işbirliği çerçevesinde öğrenciyi başarılı kılmaktır. Öğrenci başarısını etkileyen bir etmen olarak ailenin rolü burada oldukça önemlidir.

Geleneksel toplumda aile, bireyi koruyan, kollayan, eğiten, dinlendiren, manevi tatminler veren bir kurum iken, sanayileşme ile bu fonksiyonlarından bir kısmını farklı kurumlara yüklemiştir. Küreselleşme ile birlikte ailenin fonksiyonlarında da değişme meydana gelirken, bireyi kendi ayakları üzerinde tutmayı amaçlayan küresel değerlerin büyük güveni aile yerine bireysel yeteneklerde görmektedir (Doğan, 1999: 49).

Funkhouser, Gonzales ve Moles (1998)' e göre başarılı iş birliği, çocuğun okuldaki öğrenmesine ve başarısına doğrudan ve olumlu yönde etki eden; okuldaki, evdeki faaliyet ve çabalar, okul personeli ve aileler arasında oluşturulacak iş birliği, dayanışma ve katılmaya bağlıdır (Akt: Pehlivan, 2000). Aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının ve ailenin okul etkinliklerine katılmasındaki çeşitliliğin, okul başarısı üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Diaz (1989) tarafından yapılan bir araştırmada; akademik başarısı düşük ve sınıfta kalma riski taşıyan öğrencileri diğer öğrencilerden ayıran en önemli etkenin, anne-baba desteği ve ilgisinden yoksunluk olduğu saptanmıştır. Aynı araştırmada, anne-baba katılık, tutarsızlık ve geçimsizliğinin de düşük okul başarısında önemli bir risk faktörü olduğu görülmüştür (Eastman, 1988).

Aileleri eğitim sürecine katılmış olan çocukların diğerlerine göre daha yüksek notlar aldıkları, okula daha düzenli devam ettikleri, ödevlerini daha muntazam yaptıkları,

sınıf içinde davranışlarının daha olumlu olduğu ve daha sonraki eğitim yaşantılarında da daha başarılı oldukları saptanmıştır (Vural, 2004). Eğitim açısından destekleyici yaklaşım içerisinde olan ailelerin çocuklarında, okul başarısının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır (Çelenk, 2003).

ÖSYM' nin üniversiteyi kazanan öğrenciler üzerinde yaptığı ve 2005 Mart ayında açıkladığı bir araştırma sonucunda, öğrencilerin üniversiteyi kazanma başarılarında yüzde 95 ile annelerin, yüzde 85 ile babaların eğitim seviyelerinin etkili olduğunu; dershanelerin başarıya etkisinin ise yüzde 75 olduğunu görülmektedir. Yani anne ve babaların çocuklarına olan ilgi ve desteği, dershanelerin de önüne geçmektedir. Bu sonuç ise çocukların okul başarısı üzerindeki ailenin etkisini net bir şekilde ortaya çıkarmaktadır (Acar, 2007).

Toplumların yapısının değişmesiyle birlikte, ailelerinde yapısı değişmiş, sosyal ve kültürel rolleri, eğitim fonksiyonlarında da değişmeler gözlenmiştir. Bu değişmeler, eğitim programlarının da değişmesini zorunlu kılmış ve ailenin değişen programlardaki rolünü de etkilemiştir (Kılıç, 2009). Uzun bir dönem boyunca davranışçı psikolojinin etkileriyle şekillenmiş eğitim programından sonra, öğrencinin bilgiyi deneyimleriyle yapılandırdığı bir eğitim anlayışına geçilmiştir. Bu geçiş dönemiyle değişen öğretmen, öğrenci, yönetici, veli rolleri incelenmeye değer konuları oluşturmaktadır.

Veli boyutuna bakıldığında; 2005 programıyla velinin eğitim-öğretim sürecine daha fazla dahil olduğu ve öğrenci başarısındaki etkisinin arttığı görülmektedir. Programda da belirtildiği gibi velilerin çocuklarının eğitimlerinde yer alması durumunda öğrencilerin okulda daha iyi performans gösterecekleri açıktır. Bu nedenle, çocuklarının öğrenmesini desteklemede velilerin önemli bir rolü vardır. Program okul dışı etkinliklerle aileyi de öğretimin bir parçası yapmayı hedeflemektedir. Aile katılımı, okulun ve eğitimin önemli olduğu mesajını vererek çocuğun okula istekli bir biçimde devam etmesine, benlik saygısının yükselmesine ve okula yönelik olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olmaktadır (MEB, 2005).

Hürriyet gazetesinin Pazar ekinde (29 Temmuz 2012:2) yer alan bir habere göre Kırklareli Üniversitesi'nden Dr. Şule Kaya ve Felsefe Bölümü öğrencilerinin sosyal

sorumluluk projesi olan Deniz Yıldızı Projesi ile okul başarısı düşük, okula uyum zorlukları çeken öğrencilerle 2011-2012 öğretim yılında birebir ilgilenerak derslerinde ve gündelik yaşamlarında karşılaştıkları sorunları çözmelerine yardımcı olacakları bir çalışma başlatıldı. Bu çalışmaya göre, proje kapsamında her bir üniversite öğrencisinin, bir yıl boyunca bir ilköğretim öğrencisini takibe aldığı, haftanın belli günleri bir saat çocuklarla çalıştıkları bir program oluşturuldu. Kaya'nın söylediğine göre, Felsefe öğrencileri ilk etapta çocuklarla sohbet edip, birlikte yaptıkları etkinliklerle onların güvenlerini kazanmaya çalıştılar. Onlarla birer abi abla gibi iletişim kurdular. Çalışmaların ardından birinci dönemin sonunda ilköğretim öğrencilerinin disiplin suçlarında azalma, okula devam oranlarında artış gözlemlendiği ortaya çıktığı görülmüş. İkinci dönemdeyse okul başarılarında artış olduğu ve öğrencilerden 30'unun teşekkür belgesi aldığı, bu durumun sosyal çevrelerine de olumlu olarak yansıdığı ortaya çıkan bir diğer sonuç olmuş. Bu proje çocukla iletişim kurmanın ve dersleri ile ilgili rehberlik yapmanın okul başarısını nasıl etkilediğini ortaya koyan somut bir örnek olmuştur.

Veliler, kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu, ekonomik sorunları, okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması, eğitim düzeylerinin düşük olması, öğretmenlerin olumsuz tutumları ve okul ile ev kültürü arasındaki farklılıklar gibi sebeplerden ötürü eğitim sürecinin dışında kalmaktadırlar (Fider ve Lewis, 1995; Akt. Vural, 2004:150-151). Halbuki veliler, çocuklarının eğitim sürecinde farklı şekillerde dahil olarak hem akademik hem de sosyal anlamda daha başarılı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunabilirler. Gümüşeli'nin de (2004) belirttiği gibi eğitimde veli katılımının türleri, ev ortamını düzenleme yoluyla ve okul etkinliklerine katılma yoluyla öğrenciye destek olma şeklindedir.

Bilgin (1990), okul ve aile işbirliği ve sorunları konusunda yaptığı araştırmada; “öğretmenlerin okul-aile ilişkilerini geliştirmede başarılı çalışmalar yaptığı, anne-babaların ise okul-aile ilişkilerini geliştirmede yetersizlikler gösterdikleri, anne-baba eğitiminin okul-aile ilişkilerini düzene koymada ve öğrencilerin okul başarılarının artırılmasında etkili olduğu” sonucuna varılmıştır. Çelenk (2001)'in yaptığı bir başka araştırmada da öğretmenlerin; “okul ile işbirliği içinde çocuğu ile ilgilenen velilerin okul başarısını olumlu yönde etkilediği, çocuğu yanlış bir yönlendirmeden korumak, öğretmen-aile çelişkisini

önlemek amacıyla velilerin okul tarafından eğitilmelerinin gerekli olduğu” görüşünde oldukları saptanmıştır.

Okulda yapılan çalışmalar, ev ortamında desteklenmediği sürece öğrenci için okul başarısının yüksek olması beklenemez. Aile ve okulun işbirliği ile istenilen başarı elde edilebilir. Aile çocuğun eğitim – öğretim faaliyetleri hakkında okul tarafından yeterince bilgilendirilmelidir. Bu çalışmalar ışığında aile çocuk için gerekli çalışma ortamını hazırlamalı ve yapılan eğitim – öğretim çalışmalarını takip etmelidir.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi: “2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşleri nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Araştırmanın problemine cevap bulabilmek amacıyla bazı alt problemler oluşturulmuştur.

1.3. Alt Problemler

Tezin hazırlanma amacı ile ilgili olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşleri;

1. Velinin cinsiyetine,
2. Velinin medeni durumuna ,
3. Velinin ekonomik düzeyine,
4. Velinin mezun olduğu eğitim kurumuna,
5. Velinin çocuğa yakınlığına (anne, baba veya farklıysa),
6. Yaşadıkları yerleşim birimine ve
7. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul türüne göre anlamlı olarak değişmekte midir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; eğitim programının veli boyutuna ışık tutmak, programın uygulanmasında öğrenci-veli-öğretmen ilişkilerinde yaşanan sıkıntıları belirlemektir. Bu bağlamda ilköğretim beşinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin velilerinin ilköğretim programlarına ilişkin görüşlerini değerlendirmek tezin temel amacını oluşturmaktadır. 5. Sınıfta öğrenim gören çocukların velilerinin seçilmesinin temel amacı 2005 öğretim programlarının ilk 5 yıllık mezunlarından sayılacak bu çocukların alt sınıflardaki çocuklara göre daha çok ders almış olmalarıdır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Aile, bütün insan toplumlarında bulunan bir ilk gruptur; insanın en derin ve köklü, kısmen organik nitelikteki özelliklerine dayanan aile evrensel bir sosyal kurumdur. Toplumun yapısında ve sosyal sistemin işleyişinde, ailenin bir kurum olarak önemli yeri vardır (Kıncal, 1993: 63).

Aile, temel sosyal kurumdur. Toplumun en küçük sosyal örgütü ve aynı zamanda eğitim kurumudur. Sosyolojik açıdan yapılacak sınıflandırmada, sosyal grupları birincil ve ikincil diye ayırdığımızda, aile birincil grupların ilki ve en önemlisidir. Çünkü bireyin ilk duygu, davranış, düşünce ve eğitimini kazandığı yer ailesidir. Bu kazandıkları, onun hayatı boyunca kültürel ve eğitimsel formasyonuna temel teşkil eder (Kıncal, 1993: 63).

Aile içinde çocuğa verilen eğitim, onun kişilik yapısını, sosyal ve zihinsel gelişimini etki alanına aldığından önemli bir role sahiptir. Eğitim ilk olarak ailede başlar ve kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Ailede kazanılan kişilik özellikleri, okulda verilen sistemli ve düzenli eğitim sürecinde, çocuğun niteliklerinin gelişmesinde olumlu ya da olumsuz bir katkı sağlayacaktır (Kaplan, 2002: 11). Okul ve ailenin amacı, çocuklara daha iyi bir eğitim ortamı hazırlamak olduğundan, okul ve aileler arasındaki işbirliği hem öğretmenin amaçlarına ulaşmasını kolaylaştıracak hem de anne-baba eğitimi yoluyla çocuklardan beklenen davranış değişikliklerinin kalıcı olmasını sağlayacaktır (Kandır, 2001). Bu ortak amaç doğrultusunda aileye bir takım görevler düşer.

Ailenin çocuğun eğitimi ile ilgili gücü tartışma götürmez bir konudur. Okul çağındaki çocuğun eğitiminin aileden bağımsız ve kopuk olması düşünülemez. İlköğretim, çocuğun örgün eğitim hayatının başlangıcı kabul edilecek olursa bu dönemde aileye de büyük görevler düşmektedir. Öğrencinin hızlı gelişiminin olduğu ve kişilik özelliklerini yerleştirdiği ilk çocukluk evresinde aile ortamı, eğitim açısından çok önemlidir. Ailenin eğitsel ortamı; öğrencinin okulda öğrendiklerini pekiştirebilir veya köreltebilir (Başaran, 1996: 226).

Ana-babaların çocuklarına karşı eğitimsel görevleri; dayanıklı, duygusal bağlarda güçlü olma özelliği kazandırma, hayata ilişkin çeşitli beceriler kazandırma ve mevcut becerileri destekleme, pekiştirme, çocuğun kendi kendini denetleme ve kontrol mekanizmasını geliştirme, çocuğun duygusal, zihinsel, sosyal ve fiziksel gelişimini destekleme olarak belirlenmektedir (Ulusavaş, 1991: 380; Akt. Kaplan, 2002:2 5-26).

Yapılandırmacı anlayışla yeniden şekillenen eğitim programımızda hedeflenen öğrenci başarısına ulaşmada okul, aile, öğrenci ilişkisinin önemi şimdiye kadar yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Ancak programda yer alan ve veliyi programa dair bilgilendirmeyi amaçlayan bölümde yer alan bilgilerin velinin programa dair bilgi edinebilmesi açısından yeterli olmadığı söylenebilir. Şu andaki veli profiline baktığımızda, geleneksel eğitim anlayışıyla eğitim almış olan veliler, çocuklarını yapılandırmacı anlayışı temel alan farklı bir eğitim ortamına göndermektedir. Yapılandırmacı eğitim programı daha önceki programlardan her açıdan farklıdır. Bu farklılık hedeflenen amaçlardan, değerlendirme yöntemlerine kadar programın bütün öğelerine yansımıştır. Örneğin, çocuğunun başarısını dönem sonu aldığı notla değerlendiren veli artık süreç değerlendirme kavramıyla karşı karşıyadır.

Programda sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler, öğrencinin aktif öğrenen olmasını amaçlayan çalışmalardır. Bu etkinliklerin bir kısmı veliyi de eğitim etkinliklerine katmaktadır. Özellikle okul dışı etkinlikler velinin öğrenciye yardımcı olmasıyla yürütülmektedir. Velinin çocuğuna daha etkili bir şekilde yardımcı olabilmesinde programın hedeflediği amaçlara uygun davranabilmesi önemlidir. Bunu da ancak program öğretmen ya da okul idaresi tarafından veliye açıklanırsa gerçekleşebilir. Ancak yapılan çalışmalardan da anladığımız kadarıyla velilere bu tür bir açıklama çoğu kez

yapılmamaktadır. Kılıç (2009) tarafından yapılan bir araştırmada velilerin anketin “İlköğretim programı hakkında aile olarak bilginiz var mı?” sorusuna verdikleri yanıtlara bakıldığında velilerin %30,31’inin bilgisinin olduğu, % 15,42’sinin ise kısmen bilgisinin olduğu, %54,25 oranında ise bilgisinin olmadığı görölmektedir. Ortaya çıkan bu oran azımsanmayacak büyüklüktedir. Velilerin öğretmen ve idareciler tarafından yeteri kadar bilgilendirilmemesi de araştırmanın bir diğeri bulgusudur.

Bu araştırma yapılandırmacı anlayışla değişen eğitim sistemimizin ilk beş yılını tamamlamasının elde edilecek verilerin güvenilirliği ve güncelliğini arttırması, programın veliler yönünden nasıl algılandığını ortaya koyması ve alanda yapılacak diğeri çalışmalara kaynak oluşturabilecek olması ağıısından önemlidir.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada;

1. Araştırmada kullanılan örneklemin evreni temsil ettiği,
2. Araştırmaya katılan velilerin sorulan sorulara verdikleri cevaplarda gerçeki görüş ve düşüncelerini yansıttıkları varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2010-2011 Eğitim – Öğretim yılında Bursa ili Nilüfer ve Yıldırım ilçelerindeki özel ve devlet ilköğretim okullarının beşinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin velilerinin görüşleriyle sınırlıdır.
2. Araştırmada elde edilen bulgular, velilerin ölçek sorularına verdikleri yanıtlarla sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Yapılandırmacılık: Bilginin bireyde var olan şemalar üzerine kendisi tarafından inşa edilmesine dayalı bir öğrenme anlayışıdır (Senemoğlu, 2003).

Program: Bu araştırmada program sözcüğü ile 2005 ilköğretim programı kastedilmektedir.

Veli: Okula giden bir çocuğun her türlü davranış ve tutumundan sorumlu olup onunla ilgili işleri izleyen kimse (<http://www.tdk.org.tr>).

1.9. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde velilerin eğitim- öğretim sürecine katılımı, yapılandırmacı yaklaşımda velilerin eğitimdeki yeri ve etkisi üzerine yapılan araştırmaların bazıları kısaca özetlenmiştir.

Belet (1999) tarafından yapılan “İlköğretim Kurumlarında Uygulanan Hayat Bilgisi Programının Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında ilköğretim okullarında, birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda uygulanan Hayat Bilgisi programı ile ilgili öğretmenlerin görüş ve önerilerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma 1998-1999 öğretim yılında, Eskişehir il merkezindeki 45 ilköğretim okulunda görev yapan 372 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Uygulanan veri toplama aracında Hayat Bilgisi programının varolan durumuna yönelik 24 ve geleceğe yönelik 12 sorudan oluşmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; programın uygulanmasına ilişkin öğretmenlerin büyük bir bölümünün olumlu görüşe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin %72,9’u Hayat Bilgisi programının amaçlarının toplumun değerleri ile tutarlı olduğu görüşünü savunmaktadır. Öğretmenlerin %47,3’ü programın amaçlarını çocuğun hazırbulunuşluk düzeyine uygun olduğunu, %43,6’sı ise amaçların kısmen çocuğun hazırbulunuşluğuna uygun olduğunu belirtmektedir. Araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre öğretmenlerin %43,9’u Hayat bilgisi programının içeriğinin öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine “kısmen” uygun olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %95,5’i en çok kullandıkları öğretim yönteminin olarak soru-cevap yöntemi olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmanın Hayat Bilgisi dersinin değerlendirmesine ilişkin maddesine verilen cevaplara göre, öğretmenlerin en çok sözlü yoklama (%82,9) ve çoktan seçmeli test (%81,1) , en az ise öğrencilerin sınıf içi davranışlarını gözlemleme (%3,6) tekniklerini kullandıkları görülmüştür. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının geleceğe yönelik görüşleri belirlemeye yönelik maddelerine verilen cevaplara göre

öğretmenlerin %92,8'i öğretim etkililiğini yükseltebilmek için içeriğin eğitsel etkinliklere olanak sağlaması görüşünü belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %91,6'sı öğrencileri ezberciliğe yöneltecek etkinliklere yer verilmemesi gerektiği görüşünü desteklemiştir.

Hayran (2002)'nin yapmış olduğu ‘‘İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı İçeriğinin Düzenlenmesine İlişkin Görüşler’’ adlı tez çalışmasında ilköğretim Türkçe dersi öğretim programı içeriğinin çağdaş yaklaşımlara göre düzenlenmesi hakkında öğretmen, ilköğretim müfettişi ve uzmanların görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara ilinde 8 merkez ilçede görev yapan 170 öğretmen, 41 ilköğretim müfettişi ile 24 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Örneklem grubuna 6 bölüm ve 35 maddeden oluşan anket formu uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; öğretmen, ilköğretim müfettişi ve uzmanlar, Türkçe dersi içeriğinin dersin kendi amaçlarına hizmet etmesi, Türkçe dersi ile mihver derslerin ünite ve konuları arasında paralellik sağlanması, yenilik ve gelişmelere açık olması, dil öğretiminde yazınsal ve öğretici metinlerin kullanılması gerektiği görüşündedir. Öğretmen, ilköğretim müfettişi ve uzmanlar, Türkçe öğretiminde becerilerin öyküleme, bildirme, düşleme, betimleme, ikna etme/etkileme, yaratıcı olma, sınıflama gibi Türk dilinin en çok kullanıldığı alanlarda yaptırılacak etkinlik ve alıştırmalarla kazanılacağı görüşünü taşımaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre, aynı konuları işleyen şiir, öykü ve oyunların üniteleştirilmesi; ünitelerin kendi aralarında sıralanması; metin seçiminde kronolojik sıra yerine konu birliği gözetilmesi, okuma parçaları belirlenilen öğrencilerin yaş özellikleri, algı ve kavrayışlarının göz önünde tutulması; metinden, bağlamdan kopuk çalışmalar yerine o ünitenin işlenmesini gerekli kıldığı dil bilgisi bilgilerinin öğrencilere kazandırılması gerektiği ortaya konmuştur.

Gerek (2006), sınıf öğretmenlerinin yeni program hakkındaki görüş değerlendirme kişisel bilgi, 64 tanesi de alt problemlere ilişkin olmak üzere hazırlanan toplam 71 soruluk anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin gözlem ve değerlendirmelerine bağlı olarak yapılan bu araştırmanın sonuçlarına göre; yeni ilköğretim programının öğrencileri derse motive etme, öğrenme kolaylığı ve kalıcı öğrenme, öğrencilerin yaşam kalitesini artıracak demokratik, insan haklarına duyarlı, kendisi ve çevresiyle barışık, düşünen, sorgulayan, üreten bireyler yetiştirme gibi temel beceriler kazandırma ve milli ve manevi değerlerini benimsemiş,

sorumlu, bilinçli ve üretken bireyler yetiştirme konusunda başarılı bir program olduğu ortaya çıkmıştır.

Kay (2007) tarafından yapılan ‘Yeni 2005 İlköğretim Matematik Öğretim Programının Veli Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi’ adlı araştırmada, yenilenen 2005 matematik öğretim programını, farklı sosyo-kültürel ve ekonomik seviyeden gelen velilerin görüşleri doğrultusunda inceleyip değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırma Afyon ilinde 317 velinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre; çalışmaya katılan velilerin öğrenim durumu değişkenine göre çocuklarının eğitim – öğretimini takip etmeleri ve kaynak kitaplarla ilgili görüşleri düzeyinde farklılaştıkları görülmüştür. Velilerin öğrenim durumları, meslekleri, aylık gelirleri ve okuma düzeyleri ne olursa olsun programın yapısıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve matematik çalışmaları konusunda benzer fikirlere sahip oldukları görülmüştür.

Hersan (2008)’ın yapmış olduğu ‘2004 Yılı İlköğretim 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Veli Görüşleri’ isimli araştırmada yapılandırmacı eğitim anlayışı ile düzenlenen 2004 İlköğretim Programı hakkında özellikle Sosyal Bilgiler öğretim programıyla ilgili olarak veli görüşlerini öğrenmek amaçlanmıştır. Araştırma 2006 – 2007 eğitim – öğretim yılında İstanbul ili Sarıyer ilçesindeki okullara devam eden 5. sınıf öğrencilerinin velilerine uygulanmıştır. Araştırmaya 4 devlet okul ile 2 özel okuldan toplam 273 veli katılmıştır. Ölçme aracı olarak 4 bölümden oluşan bir anket hazırlanmıştır. Bu ankette önce katılımcıların demografik özellikleriyle ilgili olgusal sorular sorulmuştur. Daha sonraki bölümde ise yeni programın en belirgin özellikleri hakkında velinin bilgi sahibi olup olmadığını ölçme amaçlı sorular gelmektedir. Ardından yeni program hakkında görüşleri öğrenmek amacıyla 4’lü Likert tipi ölçek eşliğindeki önermeler yer almıştır. Son olarak 3 açık uçlu soru sorulmuştur. Ayrıca velilerin bir bölümü (12) ile yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen veriler de araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; velilerin büyük oranda yeni programdan haberdar olduğu, ancak program hakkında daha çok bilgilendirilmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Katılımcıların yeni program ilişkin yaklaşımı genellikle olumludur; öğrenci ve gelecek nesil için bu programın daha faydalı olacağı ile ilgili görüşler çoğunluktadır. Öte yandan velilerin tartışılmasını istediği noktalar da vardır. Özellikle araştırma ödevlerinin ağır oluşu, bilgisayar kullanmaya öğrenciyi mecbur edışı ve internette hazır olarak bulunup bilgisayar yazıcısından çıkarılarak teslim

edilen ödevlerin yararsızlığı gibi düşünceler ifade edilmiştir. Evinde bilgisayar bulunmayan ailelerde, öğrencinin internet kafe ortamına girmesinden duyulan rahatsızlık dile getirilmiştir. Velilerin üzerinde durduğu bir diğer konu, öğretmenlerin yeni programa hazır olup olmadığıyla ilgilidir. Ayrıca devlet okullarının, yaklaşımın gerektirdiği araç gereç çeşitliliğine sahip olmadığı, fiziksel alt yapı yetersizliklerinin bu programın uygulanması önündeki en önemli engel olduğu ortaya çıkan belirgin sorunlar arasındadır. Veliler tarafından süreç ve değerlendirme boyutunun tutarlılığının sağlanması ile ilgili soru işaretleri ve kaygılar da dile getirilmiştir; çocuğun düşünme becerileri kazanmasına dayalı bir eğitim sisteminin test yöntemiyle sınanması (SBS,OKS sınavları) velileri bu yönde düşündürmektedir.

Karacığa (2008) tarafından yapılan ‘Öğretmenlere Göre Yapılandırmacı İlköğretim Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Güçlükler’ isimli tez çalışmasında yeni eğitim programını öğretmen gözüyle değerlendirmek ve karşılaşılan güçlükleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada 2007- 2008 öğretim yılı İstanbul ili Üsküdar ilçesi sınırları içinde bulunan ilköğretim okullarında 1.2.3.4. ve 5. sınıfı okutmakta olan ve gönüllülük esasına göre seçilen 215 öğretmene anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre yeni ilköğretim programının genel olarak öğretmenlerce başarılı bulunduğu fakat araç gereç ve değerlendirme konularında eksikler olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür. Program ile birlikte uygulamaya başlanılan ölçme değerlendirme faaliyetlerinde eksiklikler ve verimsiz yönler olduğu anlaşılmıştır. Sınıfların yeni ilköğretim programının başarılı bir şekilde uygulanması için kalabalık olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretmen ve velilerin yeni program ile ilgili olarak bilgilendirilme faaliyetlerine ihtiyaç duydukları ortaya konulan başka bir sonuçtur.

Aldırmaz (2009) tarafından yapılan “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Temelli Yeni İlköğretim Programına İlişkin Veli Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı araştırmada yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı temelli yeni ilköğretim programına ilişkin veli görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma İstanbul ilinde gerçekleştirilmiş olup veri toplama aracı 215 veliye uygulanmıştır. Araştırmaya katılan velilerin %8,4’ü 2.sınıf, %33,5’inin 3.sınıf, %20,5’inin 4.sınıf, %37,7’sinin 5.sınıfta okuyan öğrenci velisidir. Araştırma sonucunda; “Veli görüş anketi-Yeni İlköğretim Programı” ölçeği sıralamaları ortalamalarının velilerin yaş düzeyi, öğrenim düzeyi,

mesleği, para düzeyi, sosyo-ekonomik düzeyi, velilerin gazete okuma düzeyi ve öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Kılıç (2009) tarafından gerçekleştirilen “Yenilenen ilköğretim programlarında ailenin eğitim fonksiyonun öğretmen ve veli görüşlerine göre incelenmesi” isimli araştırmada 2004-2005 öğretim yılında yenilenen ilköğretim programlarında, ailenin eğitim fonksiyonlarını araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmaya Erzurum il merkezinde görev yapan 292 sınıf öğretmeni ve 188 veli katılmıştır. Veri toplamak amacıyla iki bölümden oluşan ölçek (öğretmen ve veli anketi) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; yenilenen ilköğretim programlarında, ailenin eğitim fonksiyonlarının yetersiz kaldığı, ailelerin ve öğretmenlerin bilgilendirilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur.

Güvey (2009) araştırmasında ilköğretim 1-5. sınıf öğretim programlarında yer alan proje ve performans görevlerine ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, 2008-2009 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde bulunan 57 ilköğretim okulunda görev yapan sınıf öğretmenleri ve bu sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin velileri üzerinde gerçekleştirmiştir. Araştırma nicel ve nitel yöntemin bir arada kullanıldığı karma yöntemle gerçekleştirilmiş; nicel veriler hazırlanan ölçme araçları ile nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplamıştır. Nicel verilerin analizinde yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış, araştırmanın alt amaçlarına yönelik olarak t-testi, varyans analizi ve ki-kare testi kullanmıştır. Nitel veriler ise betimsel çözümleme tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; sınıf öğretmenlerinin proje ve performans görevlerini yararlı buldukları; ancak uygulanması sırasında süre sıkıntısı yaşadıkları, öğrencilerin başarısızlık korkusu taşıdıkları, değerlendirilmesinin zaman aldığını düşündükleri ve nesnel davranmada zorluk yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmanın velilere yönelik sonuçlarına bakıldığında ise; velilerin proje ve performans görevlerini çocuklarının kişisel gelişimleri açısından yararlı buldukları; ancak sınav sistemiyle uyumsuz olduğunu düşündükleri ve verilen görevlerde çocuklarına yardım etme sürecinin oldukça zaman aldığı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Araştırmada ayrıca; sınıf öğretmenleri ve velilerin proje ve performans görevlerini yararlı bulmaları, verilen görevlerin zaman alması ve sınav sistemi ile proje ve performans görevlerinin uyumlu olmaması konularında ortak görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

Dumlu (2009)' nun 'İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Algularının İncelenmesi' isimli tez çalışmasında, İstanbul ili Anadolu yakasında 320 ilköğretim birinci kademe öğrenci velisi ile çalışılmıştır. Tarama modelinde düzenlenen araştırmada velilere kişisel bilgi formu ve veli anketi uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; veliler yeni ilköğretim programı hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıklarını, programın içeriği ve ders kitaplarını yeterli bulmadıklarını, programın maddi imkanları kısıtlı öğrenciler için sorun oluşturduğunu, programın ülke çapındaki sınavlara öğrencileri yeteri kadar hazırlamadığını, yeni programda yer alan bilgilerin çocukların günlük hayatta çok fazla işlerine yaramadığını, kitap sayısının fazla olmasından dolayı çantaların çok ağır olduğunu düşünmektedirler. Buna karşılık veliler, yeni programda araç-gereç ve materyallerin bolca kullanıldığı, konuların çocukları uygulama/araştırma yapmaya sevk ettiği, öğrencilerde yeni programla birlikte derslere karşı ilginin arttığı, problem çözme, yaratıcılık gibi becerilerin geliştiği, yeni programla uygulamaya konan görsel okuma etkinliklerini ve alternatif değerlendirme araçlarının yararlı olduğu, program ile ilgili okul ve öğretmen ile ilgili işbirliği içinde oldukları konularında olumlu düşüncelere sahiptirler. Veliler uygulamada güçlük çekilmesine rağmen yeni programın devam etmesini istemektedirler.

Taban (2010)' ın 'İlköğretim Okulu I.Kademe Öğrenci Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi' isimli çalışmasında ilköğretim okulu birinci kademe öğrencisi bulunan bir velinin, okula ve çocuğuna ilişkin neleri bildiğini ve bu bilgileri hangi kaynaklardan elde ettiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma genel tarama modelinde yapılmış ve araştırmanın evrenini Adana İli merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim okulu I.kademe öğrencilerinin velileri oluşturmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre velilerin büyük bir çoğunluğu okul ve çocuklarına ilişkin yeterli bilgiye sahiptir. Velilerin cinsiyetlerine göre bilgi düzeyleri arasında anlamlı farklılık dikkat çekmezken, sosyo-ekonomik düzeyleri ve eğitim düzeyleri değişkenleri açısından farklılıklar vardır. Veliler en çok öğretmenlerden, veli toplantılarından ve çocuklarından okulla ilgili bilgileri edinmektedirler. Radyo, gazete ve kitap en az kullanılan bilgi edinme kaynaklarıdır.

Yazar (2011) tarafından yapılan 'Veli Kılavuzlarının Fen Eğitimine Katkısı' isimli araştırma Çanakkale ili Gökçeada ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini

40 aile oluşturmaktadır. Ailelere 10 açık uçlu sorudan oluşan ölçek uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre, veliler %85 oranında çocuklarının kendi desteklerine gereksinim duyduklarını ifade etmişlerdir. Velilerin çocuklarına ayırdıkları günlük zaman dilimine bakıldığında çocuklarına 0-1 saat/gün zaman ayıran velilerin oranı %7,5, 1-3 saat/gün zaman ayıran velilerin oranı % 27,5, ödevleri bitinceye kadar çocuklarına yardım eden velilerin oranı %27,5, çocuğuna hiç zaman ayırmayan velilerin oranı ise %37,5'tur. Araştırmaya katılan velilerin %70'i öğretmenle işbirliği içinde olduğunu, %30'u ise öğretmenle işbirliği içinde bulunmadığı ortaya konmuştur. Araştırmaya katılan veliler % 97,5'lik oranla kendilerine sunulacak veli kılavuzunu istemektedirler.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleminin oluşturulması, araştırmada kullanılan veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin analizinin nasıl yapıldığı açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma, ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin velilerin mevcut görüşlerini ortaya koymaya çalışan bir araştırma olduğundan betimsel bir araştırmadır.

2.2 Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bursa ili Nilüfer ve Yıldırım ilçelerinde bulunan ilköğretim beşinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Bu evren içerisinden rastlantısal olarak bir örneklem seçilmiştir. Nilüfer ilçesinden 3 özel okul ve 1 devlet okulu, Yıldırım ilçesinden 4 devlet okulu olmak üzere 8 okul araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya 48'i özel okul 187'si devlet okulu öğrencisinin velisi olmak üzere toplam 235 veli katılmıştır.

Tablo 2.1: Örneklemin Cinsiyet Açısından Durumu

Cinsiyet	f	%
Kadın	177	75,3
Erkek	58	24,7
Toplam	235	100

Tablo 2.1. incelendiğinde örnekleme oluşturan velilerin 177'sinin (%75,3) kadın, 58'inin de (%24,7) erkek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2.2: Örneklemin Medeni Durum Açısından Durumu

Medeni Durum	f	%
Evli	219	93,2
Bekar	16	6,8
Toplam	235	100

Tablo 2.2. incelendiğinde örnekleme oluşturan velilerin 219'unun (%93,2) evli, 16'sının (%6,8) da bekar olduğu görülmektedir.

Tablo 2.3: Örneklemin Ekonomik Düzeyi Açısından Durumu

Ekonomik Düzey	f	%
İyi	75	31,9
Orta	155	66,0
Düşük	5	2,1
Toplam	235	100

Tablo 2.3.'e göre örnekleme oluşturan velilerin ekonomik durumu incelendiğinde 75'inin (%31,9) iyi, 155'inin (%66) orta, 5'inin (%2,1) düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 2.4: Örneklemin Öğrenim Düzeyi Açısından Durumu

Öğrenim Düzeyi	f	%
Okuma – Yazma Bilmiyor	0	0
İlkokul	50	21,3
Ortaokul	28	11,9
Lise	89	37,9
Üniversite	68	28,9
Toplam	235	100

Tablo 2.4. incelendiğinde örnekleme oluşturan velilerin 50'sinin (%21,3) ilkokul, 28'inin (%11,9) ortaokul, 89'unun (%37,9) lise, 68'inin (%28,9) üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 2.5: Örneklemin Çocuğa Yakınlığı Açısından Durumu

Yakınlık	f	%
Anne	181	77,0
Baba	54	23,0
Diğer	-	-
Toplam	235	100

Tablo 2.5. incelendiğinde örnekleme oluşturan velilerin 181'inin (%77) anne, 54'ünün (%23) de baba olduğu görülmektedir.

Tablo 2.6: Örneklemin Yerleşim Yeri Açısından Durumu

Yerleşim Yeri	f	%
İl	166	70,6
İlçe	69	29,4
Köy	0	0
Toplam	235	100

Tablo 2.6.'ya göre örnekleme oluşturan veliler yerleşim yeri açısından incelendiğinde, 166'sının (%70,6) il, 69'unun (%29,4) ilçede yaşadığı görülmektedir.

Tablo 2.7: Öğrencinin Devam Ettiği Okul Türüne Göre Örneklem Durumu

Okul Türü	f	%
Devlet	187	79,6
Özel	48	20,4
Toplam	235	100

Tablo 2.7. incelendiğinde örnekleme katılan velilerin 187'sinin (%79,6) çocuğunun devlet, 48'inin (%20,4) çocuğunun özel okula devam ettiği görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşlerini almak için araştırmacı tarafından 41 maddeden oluşan 3'lü likert tipi ölçek geliştirilmiştir. Bu üç seçenek "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" şeklinde sıralanmıştır. Bu konuda yapılmış çalışmalar ve bu çalışmalarda kullanılan ölçekler incelenerek hazırlanan deneme ölçeği 2010-2011 Öğretim yılı II. yarıyılı başında 120 öğrenci velisine uygulanmıştır.

Uygulama sırasında velilere veri toplama aracı ile ilgili açıklamalar yapılmış ve velilerden anlaşılmayan maddeleri belirtmeleri istenmiştir.

Ön-deneme uygulamasından sonra, SPSS paket programından yararlanılarak maddelerin birbiriyle ve madde-toplam puanlar arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler faktör analizi yapılarak 0.30'un altında faktör yüküne sahip madde olup olmadığına bakılmıştır.

Faktör analizinde faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür. Ancak uygulamadaki az sayıda madde için bu değer 0.30'a kadar indirilebilir (Büyüköztürk, 2003: 118). Uygulama sonucunda elde edilen veriler faktör analizi yapılarak 0.30'un altında faktör yüküne sahip madde olup olmadığına bakılmış ve bu sayının altında faktör değerine sahip madde olmadığından ölçekten çıkarılan soru maddesi olmamıştır. Kalaycı (2008: 321)'ya göre faktör analizi, birbirleriyle ilişkili çok sayıdaki değişkeni az sayıda, anlamlı ve birbirinden bağımsız faktörler haline getiren ve yaygın olarak kullanılan çok değişkenli istatistik tekniklerinden biridir. Faktör analizinde, aralarında yüksek düzeyde korelasyon olan değişkenler setinin bir araya getirilmesi suretiyle faktör adı verilen genel değişkenlerin oluşturulması söz konusudur. Burada amaç, değişken sayısını azaltmak ve değişkenler arası ilişkilerdeki yapıyı ortaya çıkarmak, başka bir ifade ile değişkenleri sınıflandırmaktır.

Tablo 2.8'de görüldüğü gibi, ölçekte yer alan 41 maddeye ilişkin faktör yükleri 0.374 ile 0.887 arasında değişmektedir. Sonuç olarak, varyansın % 63,75'ini açıklayan tek faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizi için Croanbach Alpha değerine bakılmıştır ve $\alpha = .815$ bulunmuştur. Ölçme aracının güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ölçeğe ait faktör yükleri Tablo 2.8'de verilmiştir.

Tablo 2.8: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri
Ölçeğin Maddelerinin Faktör Yükleri

Madde	F.Yükü
1: Çocuğumun eğitim gördüğü programla ilgili bilgim var.	.755
2: Okuldaki derslerin yeni bir anlayışla düzenlendiğini biliyorum.	.663
3: Yapılandırmacı eğitim sisteminin ne olduğunu biliyorum.	.632
4: Öğrencinin sınıfta daha katılımcı olması anlamına gelen öğrenci merkezli eğitimi destekliyorum.	.512
5: Öğrencinin okulda bilgiyi ezberlemektense bilgiyi arayıp bulmayı öğrenmesi fikrini destekliyorum.	.744
6: Öğretmenin bilgi dağıtıcı değil bilgiye ulaşmada rehber olması fikrini olumlu buluyorum.	.706
7: Çocuğum anlatılan konuları okulda öğreniyor.	.376
8: MEB'in hazırladığı "Öğrenci ve Programı Anlamaya Yardımcı İlköğretim Veli Kılavuzu" nu inceledim.	.679
9: Çocuğuma dersleri ile ilgili olarak nasıl yardım edebileceğim konusunda sürekli bilgilendiriliyorum.	.449
10: Okulun duyuru ve yayınlarını takip ediyorum.	.707
11: Veli eğitim seminerlerine katılarak kendimi geliştirmeye çalışıyorum.	.414
12: Yeni program ile birlikte velilere sık sık verilmeye başlanan aile gözlem formlarını düzenli olarak dolduruyorum.	.458
13: Yeni programın içeriğinde yapılan değişiklikleri takip ediyorum.	.475
14: Yeni programla ders içeriklerinde azalma olduğunu düşünüyorum.	.421
15: Derslerde konuların öğrencileri aktif kılan etkinliklerle işlendiğini biliyorum.	.528
16: Ürün dosyalarının amacını ve hedefini biliyorum.	.645
17: Performans değerlendirmenin amacını ve hedefini biliyorum.	.772
18: Yeni program ile uygulamaya konan ürün dosyası, performans değerlendirme gibi alternatif değerlendirme araçlarını yararlı buluyorum.	.576
19: Ders ve çalışma kitaplarındaki bilgileri yeterli buluyorum.	.741
20: Çocuğum ders ve çalışma kitaplarındaki etkinlikleri zevkle yaptığını düşünüyorum.	.691
21: Derslerde yapılan etkinliklerin çocuğumun öğrenmeye karşı ilgi ve isteğini arttırdığını düşünüyorum.	.583
22: Okulda verilen eğitimin çocuğumun yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.	.745
23: Okulda verilen eğitimin çocuğumun problem çözme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.	.700
24: Okulda verilen eğitimin çocuğumun araştırma yapma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.	.735
25: Okulda verilen eğitimin çocuğumun yorum yapma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.	.729
26: Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.	.606
27: Ev ödevleri çocuğumu araştırmaya yapmasını teşvik ediyor.	.696
28: Verilen ödevlerde kitap, bilgisayar, internet, ansiklopedi gibi kaynaklara başvurulmasını doğru buluyorum.	.568
29: Çocuğumun öğrenmesini destekleyen ev ortamları hazırlıyorum.	.620
30: Çocuğum ödevlerini yaparken ona yol göstererek ödevine yardımcı oluyorum.	.801
31: Çocuğumun ödevlerini onun yerine yaptığım zamanlar oluyor.	.387
32: Çocuğum performans, proje ve diğer ödevlerini kendisi yapıyor; ben sadece kontrol ediyorum.	.585
33: Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda genellikle zorlanıyorum.	.374
34: Öğretmenlerin verdiği proje ve performans görevlerinin çocukların seviyelerine uygun olmadığını düşünüyorum.	.464
35: Okulda yapılan etkinlikler kırtasiye giderlerimizin artmasına neden oluyor.	.887
36: Verilen ev ödevleri ve proje ödevleri okul masraflarımızın artmasına neden oluyor.	.840
37: Çocuğum ev ödevlerini yaparken çoğunlukla bilgisayar ve internet kullanıyor.	.833
38: Aile desteğinin öğrencinin başarısını etkilediğine inanıyorum.	.861
39: Yeni programda aile desteği alamayan öğrencilerin başarısının azalacağını düşünüyorum.	.845
40: Çocuğum okulda öğrendiklerini günlük hayatında da kullanabiliyor.	.603
41: Yeni programın uygulamaya devam edilmesi gerektiğine inanıyorum.	.424

Tablo 2.8 incelendiğinde, ölçeğin maddelerinden en düşük faktör yüküne sahip soru maddesinin 33. madde “Çocuklarımın ödevlerine yardımcı olma konusunda zorlanıyorum” (.374), en yüksek faktör yüküne sahip soru maddesinin ise 35. madde “Okulda yapılan etkinlikler kırtasiye masraflarımızın artmasına neden oluyor” (.887) olduğu görülmektedir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın amacına uygun verileri toplamak için geliştirilen ölçeğin, amaçlı örnekleme yoluyla seçilen okuldaki öğrencilere uygulamak için; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne başvurulmuştur. Enstitünün yazısı ile anket formları Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderilerek, gerekli onay yazısı alındıktan sonra uygulamaya geçilmiştir.

41 maddelik veri toplama aracı, 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılı 2.dönemi sonunda, sınıf öğretmenleri yardımıyla velilere dağıtılıp toplanmıştır. Bursa ili Nilüfer ve Yıldırım ilçelerinde bulunan 3 özel okul ile 5 devlet okulunda uygulanan veri toplama araçlarından 246 adet veri toplama aracı geri dönmüştür. Yapılan inceleme sonrası 5 veri toplama aracında cevaplanmayan maddeler olduğu, 6 veri toplama aracında baştan sona aynı seçeneğin işaretlendiği görüldüğünden 11 anket formu araştırma kapsamı dışına alınmıştır. Sonuç olarak 235 adet veri toplama aracı analiz edilmiştir.

Veli görüşlerini belirlemek için kullanılan ölçeğin toplam puanlarının normal dağılım gösterdiği Skewness ($1 > -0,956 > -1$) ve Kurtosis ($2 > 1,047 > -2$) değerlerinden anlaşılmaktadır. Verilerin normal dağılım göstermesi için Skewness değerinin -1 ile +1 arasında, Kurtosis değerinin ise -2 ile +2 arasında olması gerekmektedir.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin analiz sürecinde SPSS 13.0 programından yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğinin puanlanması ise şu şekilde yapılmıştır; velilerin verdikleri cevaplar olumlu ifadeler için “katılıyorum: 3”, “kararsızım: 2” ve “katılmıyorum: 1” olarak kodlanmıştır. Bu şekilde kodlanan ve tek boyuttan oluşan ölçeğin puanları analiz

edilmiştir. 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeği'nden elde edilebilecek azami puan "123", asgari puan ise "41" dir.

Verilerin analizinde öncelikle grup sayılarına bakılarak, verilerin parametrik testler için uygun olup olmadığı incelenmiştir. Grup sayısının uygun olduğu durumlarda (N=20 ve üstü) dağılımın normalliğine bakılmıştır. Test edilecek değişkenlerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için ölçeğin Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Elde edilen değerlere göre verilerin çözümlenmesinde t-testi, Mann Whitney U testi ile F-testinin (Tek yönlü varyans analizi – One way ANOVA) kullanılmasının uygun olduğu belirlenmiştir.

Velilerin her soruya verdikleri cevaplar incelenerek, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanmıştır. İki grubun karşılaştırılması gereken durumlarda (cinsiyet, çocuğa yakınlık, yerleşim yeri ve okul türü değişkenleri açısından) anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için (Normal dağılımın sağlandığı ve grup sayısının uygun olduğu hallerde) t-testi, grup sayısının uygun olmadığı hallerde (medeni durum değişkeni için) Mann Whitney U testi; ikiden fazla grubun karşılaştırılması gereken durumlarda ise (eğitim durumu) anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için (Normal dağılımın sağlandığı ve grup sayısının uygun olduğu hallerde) F-testi, grup sayısının uygun olmadığı durumlarda (ekonomik düzey değişkeni için) Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak (p) değeri 0.05 olarak alınmıştır. Varyans analizi sonuçlarında anlamlı farklılığın hangi değişkenler arasında olduğunu belirtmek için Levene testi sonuçlarına bakılmıştır. Levene testi sonuçlarında p değerinin anlamlı olmadığı ($p > .05$) durumlarda varyansların eşit olduğu varsayılmış ve Tukey testi sonuçları dikkate alınmış, p değerinin anlamlı olduğu durumlarda ($p < .05$) varyansların eşit dağılmadığı varsayılmış ve Dunnett C sonuçları dikkate alınmıştır.

Aritmetik ortalamaların karşılaştırılmasında, veri toplama aracında kullanılan 1' den 3' e kadar olan derecelendirme ölçeği, üç eşit parçaya bölünerek her bir seçeneğe karşılık gelen puan aralıkları da aşağıdaki şekilde saptanmıştır. Buna göre; "1.00 – 1.66" aralığı "düşük", "1.67 – 2.33" aralığı "orta" ve "2.34 - 3.00" aralığı da "yüksek" düzeyde bir aritmetik ortalama değeri olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya ait bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar, alt problemlere göre sırayla verilmiştir.

3.1. Velilerin Genel Puanlarının Analizi

Tablo 2.9’da velilerin 2005 İlköğretim Programı uygulamalarına ilişkin veli görüşleri ölçeği genel puanları incelenmiştir.

Tablo 2.9: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeğine İlişkin Genel Puanlar

Madde		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	$\bar{X}$	S	Önem Sırası
1.Çocuğumun eğitim gördüğü programla ilgili bilgim var.	f	16	27	192	2.749	.571	11
	%	6.8	11.5	81.7			
2.Okuldaki derslerin yeni bir anlayışla düzenlendiğini biliyorum.	f	11	35	189	2.757	.528	10
	%	4.7	14.9	80.4			
3.Yapılandırmacı eğitim sisteminin ne olduğunu biliyorum.	f	26	77	132	2.451	.686	28
	%	11.1	32.8	56.2			
4.Öğrencinin sınıfta daha katılımcı olması anlamına gelen öğrenci merkezli eğitimi destekliyorum.	f	6	18	211	2.872	.404	4
	%	2.6	7.7	89.8			
5.Öğrencinin okulda bilgiyi ezberlemektense bilgiyi arayıp bulmayı öğrenmesi fikrini destekliyorum.	f	7	11	217	2.894	.395	3
	%	3.0	4.7	92.3			
6.Öğretmenin bilgi dağıtıcı değil bilgiye ulaşmada rehber olması fikrini olumlu buluyorum.	f	14	29	192	2.757	.552	10
	%	6.0	12.3	81.7			
7.Çocuğum anlatılan konuları okulda	f	6	29	200	2.826	.443	7

öğreniyor.	%	2.6	12.3	85.1			
8.MEB'in hazırladığı "Öğrenci ve Programı Anlamaya Yardımcı İlköğretim Veli Kılavuzu" nu inceledim.	f	118	45	72	1.804	.879	39
	%	50.2	19.1	30.6			
9.Çocuğuma dersleri ile ilgili olarak nasıl yardım edebileceğim konusunda sürekli bilgilendiriliyorum.	f	43	53	139	2.408	.781	29
	%	18.3	22.6	59.1			
10.Okulun duyuru ve yayınlarını takip ediyorum.	f	28	36	171	2.608	.691	22
	%	11.9	15.3	72.8			
11.Veli eğitim seminerlerine katılarak kendimi geliştirmeye çalışıyorum.	f	121	33	81	1.829	.913	38
	%	51.5	14.0	34.5			
12.Yeni program ile birlikte velilere sık sık verilmeye başlanan aile gözlem formlarını düzenli olarak dolduruyorum.	f	27	20	188	2.685	.669	15
	%	11.5	8.5	80			
13.Yeni programın içeriğinde yapılan değişiklikleri takip ediyorum.	f	51	56	128	2.328	.811	30
	%	21.7	23.8	54.5			
14.Yeni programla ders içeriklerinde azalma olduğunu düşünüyorum.	f	93	57	85	1.966	.872	37
	%	39.6	24.3	36.2			
15.Derslerde konuların öğrencileri aktif kılan etkinliklerle işlendiğini biliyorum.	f	17	36	182	2.702	.596	13
	%	7.2	15.3	77.4			
16.Ürün dosyalarının amacını ve hedefini biliyorum.	f	27	41	167	2.596	.687	23
	%	11.5	17.4	71.1			
17.Performans değerlendirmenin amacını ve hedefini biliyorum.	f	27	25	183	2.663	.674	18
	%	11.5	10.6	77.9			
18.Yeni program ile uygulamaya konan ürün dosyası, performans değerlendirme gibi alternatif değerlendirme araçlarını yararlı buluyorum.	f	28	51	156	2.544	.698	24
	%	11.9	21.7	66.4			
19.Ders ve çalışma kitaplarındaki bilgileri yeterli buluyorum.	f	86	60	89	2.140	2.198	34
	%	36.6	25.5	37.9			
20.Çocuğum ders ve çalışma kitaplarındaki etkinlikleri zevkle yaptığını düşünüyorum.	f	38	38	159	2.515	.759	26
	%	16.2	16.2	67.7			
21.Derslerde yapılan etkinliklerin çocuğumun öğrenmeye karşı ilgi ve isteğini arttırdığını düşünüyorum.	f	12	40	183	2.728	.549	12
	%	5.1	17	77.9			
22.Okulda verilen eğitimin çocuğumun yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.	f	15	59	161	2.621	.604	20
	%	6.4	25.1	68.5			
23.Okulda verilen eğitimin çocuğumun problem çözme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum	f	9	55	171	2.689	.540	14
	%	3.8	23.4	72.8			
24.Okulda verilen eğitimin çocuğumun araştırma yapma becerisini geliştirdiğini	f	12	54	169	2.668	.570	17
	%	5.1	23	71.9			

düşünüyorum.							
25.Okulda verilen eğitimin çocuğumun yorum yapma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.	f	12	56	167	2.659	.573	19
	%	5.1	23.8	71.1			
26.Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.	f	9	30	196	2.796	.490	9
	%	3.8	12.8	83.4			
27.Ev ödevleri çocuğumu araştırmaya yapmasını teşvik ediyor.	f	7	29	199	2.817	.458	8
	%	3.0	12.3	84.7			
28.Verilen ödevlerde kitap, bilgisayar, internet, ansiklopedi gibi kaynaklara başvurulmasını doğru buluyorum.	f	1	16	218	2.923	.282	1
	%	.4	6.8	92.8			
29.Çocuğumun öğrenmesini destekleyen ev ortamları hazırlıyorum.	f	10	15	210	2.851	.461	5
	%	4.3	6.4	89.4			
30.Çocuğum ödevlerini yaparken ona yol göstererek ödevine yardımcı oluyorum.	f	8	20	207	2.847	.446	6
	%	3.4	8.5	88.1			
31.Çocuğumun ödevlerini onun yerine yaptığım zamanlar oluyor.	f	36	18	181	2.617	.738	21
	%	15.3	7.7	77			
32.Çocuğum performans, proje ve diğer ödevlerini kendisi yapıyor; ben sadece kontrol ediyorum.	f	42	41	152	2.468	.780	27
	%	17.9	17.4	64.7			
33.Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda genellikle zorlanıyorum.	f	80	52	103	2.097	.879	36
	%	34	22.1	43.8			
34.Öğretmenlerin verdiği proje ve performans görevlerinin çocukların seviyelerine uygun olmadığını düşünüyorum.	f	63	61	111	2.204	.837	32
	%	26.8	26	47.2			
35.Okulda yapılan etkinlikler kırtasiye giderlerimizin artmasına neden oluyor.	f	77	51	107	2.128	.877	35
	%	32.8	21.7	45.5			
36.Verilen ev ödevleri ve proje ödevleri okul masraflarımızın artmasına neden oluyor.	f	80	35	120	2.170	.908	33
	%	34	14.9	51.1			
37.Çocuğum ev ödevlerini yaparken çoğunlukla bilgisayar ve internet kullanıyor.	f	72	26	137	2.276	.903	31
	%	30.6	11.1	58.3			
38.Aile desteğinin öğrencinin başarısını etkilediğine inanıyorum.	f	8	4	223	2.915	.383	2
	%	3.4	1.7	94.9			
39.Yeni programda aile desteği alamayan öğrencilerin başarısının azalacağını düşünüyorum.	f	16	43	176	2.681	.596	16
	%	6.8	18.3	74.9			
40.Çocuğum okulda öğrendiklerini günlük hayatında da kullanabiliyor.	f	10	53	172	2.689	.548	14
	%	4.3	22.6	73.2			
41.Yeni programın uygulamaya devam edilmesi gerektiğine inanıyorum.	f	12	89	134	2.519	.594	25
	%	5.1	37.9	57.0			

Aritmetik Ortalama=2.4548, Standart Sapma=.25285,

Skewness=-.956, Kurtosis=1.047

Öğrenci velilerinin 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri maddelere göre farklılaşmaktadır. Veri toplama aracında bulunan 41 maddeden 31 tanesinde veliler yüksek düzeyde olumlu görüş (2.34-3.00) ifade ederken, 10 madde için orta düzey olumlu görüşün (1.67-2.34) ifade edildiği ortaya çıkmıştır. Düşük düzey aritmetik ortalama (1,00-1,66) yani olumsuz görüş ifade edilen maddenin olmaması da belirtilmesi gereken bir durumdur. Bu maddelere aritmetik ortalamalarına göre önem sırasıyla incelenerek maddelerin açıklaması aşağıda yer almaktadır.

Yüksek düzey olumlu görüş bildiren 31 madde en yüksek aritmetik ortalama değerinden en küçüğüne doğru aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

1- (Madde 28) Öğrenci velileri, ölçeğin 28. maddesi olan “Verilen ödevlerde kitap, bilgisayar, internet, ansiklopedi gibi kaynaklara başvurulmasını doğru buluyorum” maddesine, 218’i (% 92.8) “katılıyorum”, 1’i (% 0.4) “katılmıyorum”, 16’sı (% 6.8) “kararsızım” yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.923$ ’dür. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye yüksek düzeyde olumlu görüş bildirdiği görülmektedir.

2- (Madde 38) “Aile desteğinin öğrencinin başarısını etkilediğine inanıyorum” maddesine öğrenci velilerinin % 94.9’u “katılıyorum”, % 3.4’ü “katılmıyorum”, % 1.7’si ise “kararsızım” şeklinde cevap vermektedir. Bu maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.915$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye de çok olumlu görüş bildirdiği belirtilebilir.

3- (Madde 5)“Öğrencinin okulda bilgiyi ezberlemektense bilgiyi arayıp bulmayı öğrenmesi fikrini destekliyorum” maddesine yönelik veli görüşleri “katılıyorum” ($\bar{X}=2.894$) yönünde belirlemektedir. Velilerin 217’si (%92.3) “katılıyorum”, 11’i (%4.7) “kararsızım”, 7’si (%3.0) “katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

4- (Madde 4) Öğrenci velileri, “Öğrencinin sınıfta daha katılımcı olması anlamına gelen öğrenci merkezli eğitimi destekliyorum” maddesine katılmaktadırlar ($\bar{X}=2.872$). Çalışmada yer alan öğrenci velilerinin 211’i (% 89.8) görüşe katılmakta, 6’sı (%

2.6) ise katılmamaktadır. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

5- (Madde 29) “Çocuğumun öğrenmesini destekleyen ev ortamları hazırlıyorum” maddesine, 210 (% 89.4) öğrenci velisi katılmakta, 10 (% 4.3) öğrenci velisi katılmamakta, 15 (%6.4) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Bu maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.851$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin öğrencinin öğrenmesini destekleyen ev ortamları hazırlamaları ile ilgili olumlu görüş bildirdikleri ifade edilebilir.

6- (Madde 30) “Çocuğum ödevlerini yaparken ona yol göstererek ödevine yardımcı oluyorum” maddesine öğrenci velilerinin % 88.1’i “katılıyorum”, % 3.4’ü “katılmıyorum”, % 8.5’i ise “kararsızım” şeklinde cevap vermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.847$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

7- (Madde 7) “Çocuğum anlatılan konuları okulda öğreniyor” maddesine verilen cevaplar, % 85.1 “katılıyorum”, % 12.3 “kararsızım”, % 2.6’sı ise “katılmıyorum” olarak dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.826$ dır. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

8- (Madde 27) “Ev ödevleri çocuğumu araştırmaya yapmasını teşvik ediyor.” maddesine verilen cevaplar, % 84.7 “katılıyorum”, % 12.3 “kararsızım”, % 3’ü ise “katılmıyorum” olarak dağılım göstermektedir. Velilerin bu maddeye verdikleri cevaplara göre maddenin aritmetik ortalamasına bakacak olursak $\bar{X}=2.817$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

9- (Madde 26) “Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum” maddesine öğrenci velilerinin % 83.4’ü “katılıyorum”, % 9’u “katılmıyorum”, % 12.8’i ise “kararsızım” şeklinde cevap vermektedir. Bu maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.796$ dır. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğu ile ilgili çoğunlukla olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

10- (Madde 2) Öğrenci velilerinin “Okuldaki derslerin yeni bir anlayışla düzenlendiğini biliyorum” maddesine katıldıkları ($\bar{X}=2.757$) görülmektedir. Çalışmada

yer alan öğrenci velilerinin 189'u (% 80.4) görüşe katılmakta, 11'i (% 4.7) ise katılmamaktadır. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu madde hakkında olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

11- (Madde 6) “Öğretmenin bilgi dağıtıcı değil bilgiye ulaşmada rehber olması fikrini olumlu buluyorum” maddesine 192 öğrenci velisi (% 81.7) katılırken, 14 öğrenci velisi katılmamakta (%6), 29 öğrenci velisi (% 12.3) ise “kararsızım” yönünde görüş bildirmektedirler. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.757$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

12- (Madde 1) “Çocuğumun eğitim gördüğü programla ilgili bilgim var” maddesine. 192 öğrenci velisi (% 81.7) “katılıyorum”, 16 öğrenci velisi (% 6.8) “katılmıyorum” şeklinde cevap vermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması ise “ $\bar{X}=2.749$ ”dur. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu madde hakkında olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

13- (Madde 21) “Derslerde yapılan etkinliklerin çocuğumun öğrenmeye karşı ilgi ve isteğini arttırdığını düşünüyorum” maddesine, 183 (%77.9) öğrenci velisi katılmakta, 12 (% 5.1) öğrenci velisi katılmamakta, 40 (% 17) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.728$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

14- (Madde 15) “Derslerde konuların öğrencileri aktif kılan etkinliklerle işlendiğini biliyorum” maddesine verilen cevaplar, % 77.4 “katılıyorum”, % 15.3 “kararsızım”, % 7.2’si ise “katılmıyorum” olarak dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.702$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

15- (Madde 23) “Okulda verilen eğitimin çocuğumun problem çözme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum” maddesine verilen cevaplar, % 72.8 “katılıyorum”, % 23.4 “kararsızım”, % 3.8’si ise “katılmıyorum” olarak dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.689$ dur. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

16- (Madde 40) Öğrenci velileri, “Çocuğum okulda öğrendiklerini günlük hayatında da kullanabiliyor” maddesine, 172’si (% 73.2) “katılıyorum”, 10’u (% 4.3)

“katılmıyorum”, 53’ü (% 22.6) “kararsızım” yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.689$ dur. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

17- (Madde 12) Öğrenci velileri, “Yeni program ile birlikte velilere sık sık verilmeye başlanan aile gözlem formlarını düzenli olarak dolduruyorum” maddesine katılmaktadırlar ($\bar{X}=2.685$). Çalışmada yer alan öğrenci velilerininin 188’i (% 80) görüşe katılmakta, 27’si (% 11.5) ise katılmamaktadır. Maddenin aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığındadır. Velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdikleri söylenebilir.

18- (Madde 39) Yeni programda aile desteği alamayan öğrencilerin başarısının azalacağını düşünüyorum” maddesine verilen cevaplar, % 74.9 “katılıyorum”, % 18.3 “kararsızım”, % 6.8’i ise “katılmıyorum” olarak dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.681$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

19- (Madde 24) Öğrenci velileri, “Okulda verilen eğitimin çocuğumun araştırma yapma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum” maddesine, 169’u (% 71.9) “katılıyorum”, 12’si (% 5.1) “katılmıyorum”, 54’ü (% 23) “kararsızım” yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.668$ dir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

20- (Madde 17) “Performans değerlendirmenin amacını ve hedefini biliyorum” maddesine, 183 (% 77.9) öğrenci velisi katılmakta, 27 (% 11.5) öğrenci velisi katılmamakta, 25 (% 10.6) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.663$ tür. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

21- (Madde 25) “Okulda verilen eğitimin çocuğumun yorum yapma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum” maddesine, 167 (% 71.1) öğrenci velisi katılmakta, 12 (% 5.1) öğrenci velisi katılmamakta, 56 (% 23.8) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.659$ dur. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

22- (Madde 22) “Okulda verilen eğitimin çocuğumun yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum” maddesine öğrenci velilerininin % 68.5’i “katılıyorum”, % 6.4’ü “katılmıyorum”, %25.1’i ise “kararsızım” şeklinde cevap

vermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.621$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

23- (Madde 31) ‘‘Çocuğumun ödevlerini onun yerine yaptığım zamanlar oluyor’’ maddesine verilen cevaplar, % 77 ‘‘katılıyorum’’, % 7.7 ‘‘kararsızım’’, % 15.3’ü ise ‘‘katılmıyorum’’ olarak dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.617$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

24- (Madde 10) ‘‘Okulun duyuru ve yayınlarını takip ediyorum’’ maddesine verilen cevaplar, % 72.8 ‘‘katılıyorum’’, % 15.3 ‘‘kararsızım’’, % 11.9 ise ‘‘katılmıyorum’’ şeklinde dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.608$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

25- (Madde 16) Öğrenci velileri, ‘‘Ürün dosyalarının amacını ve hedefini biliyorum’’ maddesine, 167’si (% 71.1) ‘‘katılıyorum’’, 27’si (% 11.5) ‘‘katılmıyorum’’, 41’i (% 17.4) ise ‘‘kararsızım’’ yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.596$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği belirtilebilir.

26- (Madde 18) Öğrenci velileri, ‘‘Yeni program ile uygulamaya konan ürün dosyası, performans değerlendirme gibi alternatif değerlendirme araçlarını yararlı buluyorum’’ maddesine, 156’sı (%66.4) ‘‘katılıyorum’’, 28’i (%11.9) ‘‘katılmıyorum’’, 51’i (%21.7) ise ‘‘kararsızım’’ yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.544$ tür. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

27- (Madde 41) ‘‘Yeni programın uygulamaya devam edilmesine gerektiğine inanıyorum’’ maddesine, 134 (%57) öğrenci velisi katılmakta, 12 (% 5.1) öğrenci velisi katılmamakta, 89 (%37.9) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.519$ dur. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

28- (Madde 20) Öğrenci velileri, ‘‘Çocuğum ders ve çalışma kitaplarındaki etkinlikleri zevkle yaptığımı düşünüyorum’’ maddesine, 159’u (% 71.1) ‘‘katılıyorum’’, 38’i (% 16.2) ‘‘katılmıyorum’’, 38’i (%16.2) ‘‘kararsızım’’ yönünde görüş bildirmişlerdir.

Maddenin aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=2.515$ tir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

29- (Madde 32) Öğrenci velileri, ‘‘Çocuğum performans, proje ve diğer ödevlerini kendisi yapıyor; ben sadece kontrol ediyorum’’ maddesine, 152’si (% 64.7) ‘‘katılıyorum’’, 42’si (%17.9) ‘‘katılmıyorum’’, 41’i (%17.4) ‘‘kararsızım’’ yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.468$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

30- (Madde 3) Öğrenci velileri, ‘‘Yapılandırmacı eğitim sisteminin ne olduğunu biliyorum’’ maddesine, 132’si (% 56.2) ‘‘katılıyorum’’, 26’sı (% 11.1) ‘‘katılmıyorum’’, 77’si (% 32.8) ise ‘‘kararsızım’’ yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.451$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

31- (Madde 9) Öğrenci velileri ‘‘Çocuğuma dersleri ile ilgili olarak nasıl yardım edebileceğim konusunda sürekli bilgilendiriliyorum’’ maddesine % 59.1 ‘‘katılıyorum’’, 18.3 ‘‘katılmıyorum’’, %22.6 ‘‘kararsızım’’ şeklinde cevap vermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.408$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘2.34-3.00’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye olumlu görüş bildirdiği söylenebilir.

Veri toplama aracındaki orta düzey olumlu görüş ifade eden maddeler önem sırasına göre aşağıda açıklamalarıyla sıralanmıştır.

32- (Madde 13) ‘‘Yeni programın içeriğinde yapılan değişiklikleri takip ediyorum’’ maddesine verilen cevaplar, %21.7 ‘‘katılmıyorum’’, %23.8 ‘‘kararsızım’’, % 54.5 ise ‘‘katılıyorum’’ şeklinde dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.328$ dir. Aritmetik ortalama değeri ‘‘1.67-2.33’’ aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

33- (Madde 37) ‘‘Çocuğum ev ödevlerini yaparken çoğunlukla bilgisayar ve internet kullanıyor’’ maddesine, 137 (% 58.3) öğrenci velisi katılmakta, 72 (% 30.6) öğrenci velisi katılmamakta, 26 (% 11.1) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.276$ dır. Aritmetik ortalama değeri

“1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

34- (Madde 34) “Öğretmenlerin verdiği proje ve performans görevlerinin çocukların seviyelerine uygun olmadığını düşünüyorum” maddesine öğrenci velilerinin % 47.2’si “katılıyorum”, % 26.8’i “katılmıyorum”, % 26’sı ise “kararsızım” şeklinde cevap vermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.204$ dır. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

35- (Madde 36) Öğrenci velileri, “Verilen ev ödevleri ve proje ödevleri okul masraflarımızın artmasına neden oluyor” maddesine, 120’si (% 51.1) “katılıyorum”, 80’i (% 34) “katılmıyorum”, 35’i (% 14.9) “kararsızım” yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.170$ dır. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

36- (Madde 19) “Ders ve çalışma kitaplarındaki bilgileri yeterli buluyorum” maddesine öğrenci velilerinin % 37.9’u “katılıyorum”, % 36.6’sı “katılmıyorum”, %25.5’i ise “kararsızım” şeklinde cevap vermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.140$ dır. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

37- (Madde 35) “Okulda yapılan etkinlikler kırtasiye giderlerimizin artmasına neden oluyor” maddesine verilen cevaplar, % 45.5 “katılıyorum”, % 21.7 “kararsızım”, % 32.8’i ise “katılmıyorum” olarak dağılım göstermektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.128$ dir. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği söylenebilir. Korkmaz (2005)’in çalışmasında da öğretmenlerin etkinlik hazırlarken eğer yöneticilerden ve velilerden yeterli destek (fotokopi, kırtasiye) alamazlarsa ciddi güçlüklerle karşılaşabilecekleri bildirdiği ifade edilebilir.

38- (Madde 33) “Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda genellikle zorlanıyorum” maddesine, 103 (% 43.8) öğrenci velisi katılmakta, 80 (% 34) öğrenci velisi katılmamakta, 52 (% 22.1) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.097$ dir. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

39- (Madde 14) “Yeni programla ders içeriklerinde azalma olduğunu düşünüyorum” maddesine, 85 (% 36.2) öğrenci velisi katılmakta, 72 (% 30.6) öğrenci velisi katılmamakta, 45 (% 19.1) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=1.966$ dır. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

40- (Madde 11) Öğrenci velileri, “Veli eğitim seminerlerine katılarak kendimi geliştirmeye çalışıyorum” maddesine, 121’i (% 51.5) “katılmıyorum”, 81’i (% 34.5) “katılıyorum”, 33’ü (% 14) ise “kararsızım” yönünde görüş bildirmişlerdir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=1.829$ dur. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği ifade edilebilir.

41- (Madde 8) “MEB’in hazırladığı “Öğrenci ve Programı Anlamaya Yardımcı İlköğretim Veli Kılavuzu” nu inceledim” maddesine, 118 (% 50.2) öğrenci velisi katılmamakta, 72 (%30.6) öğrenci velisi katılmakta, 45 (%19.1) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=1.804$ tür. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği söylenebilir. Ölçeğin bütün maddelerine bakıldığında en düşük aritmetik ortalamaya sahip maddenin bu madde olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonucun çıkmasında velilerin ilgili kılavuza ulaşamamış olmaları etkili olabilir.

Veli görüşlerini belirlemek için kullanılan ölçeğin aritmetik ortalamasının 2.45 olduğu görülmektedir. Bu değer 2.34-3.00 aralığında olduğundan yüksek düzeyde bir aritmetik ortalama değerini ifade etmektedirler. Yani çocukları 5. sınıfta öğrenim gören öğrenci velileri 2005 öğretim programı uygulamalarına ilişkin genel olarak yüksek düzeyde olumlu bir görüş sahibidirler.

3.2. Değişkenlere İlişkin Veri Analizi

Araştırmada değişken olarak yedi unsur seçilmiştir. Bunlar; velinin cinsiyeti, medeni durumu, ekonomik durumu, mezun olduğu eğitim kurumu, çocuğa yakınlığı, yaşadıkları yerleşim yeri ve öğrencinin öğrenim gördüğü okul türüdür. Bu değişkenlere ilişkin bulgular da alt problemlere göre alt başlıklar halinde verilmiştir.

3.2.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Bu alt başlıkta, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t-Testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar Tablo 2.10'da sunulmuştur.

Tablo 2.10: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	176	2.553	.243	233	.941	.348
Erkek	59	2.518	.280			

$p > .05$

Tablo 2.10'da görüldüğü gibi, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. [$t_{(233)} = .941$, $p > .05$]. Öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programına ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre farklılığına baktığımızda kadın velilerin aritmetik ortalaması $\bar{X} = 2.553$; erkek velilerin aritmetik ortalaması $\bar{X} = 2.518$ 'dir. Yani puanlar birbirine yakındır. Bu nedenle, 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşlerinin cinsiyete göre farklılık göstermedikleri anlaşılmıştır.

Hersan (2008) tarafından yapılan '2004 Yılı Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Veli Görüşleri' adlı çalışmada alınan sonuçlar cinsiyet değişkenine göre anlamlı

bulunmuştur. Buna göre araştırmaya katılan velilerden kadın velilerin erkek velilere göre daha yüksek düzeyde olumlu görüşe sahip olduklarının ortaya çıkması bu çalışmayı destekler niteliktedir. Araştırmadan elde edilen bulgular, annelerin çocuklarının günlük hayatını daha çok gözlemleme şansı olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

3.2.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Bu alt başlıkta, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği dağılımın normalliği sağlanamadığından Mann Whitney U testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar Tablo 2.11’de sunulmuştur.

Tablo 2.11: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Medeni Durum Değişkenine Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Medeni Durum	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Evli	219	118.04	25851.50	1742.50	.971
Bekar	16	117.41	1878.50		

$p > .05$

Tablo 2.11’de görüldüğü gibi, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. [$U = 1742$, $p > .05$]. Evli velilerin sıra ortalamalarının bekar velilere çok yakın olduğu dikkat çekmekle birlikte evli velilerin puanları anlamlı düzeyde olmasa da yüksek görünmektedir.

Bu durum evli velilerin bekar velilere göre, aile ortamında çocukla daha yakından ilgilendiği, okul çalışmalarından daha fazla haberdar olduğu şeklinde yorumlanabilir.

3.2.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Bu alt başlıkta, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği

dağılımın normalliği sağlanamadığından Kruskal Wallis H testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar Tablo 2.12’de sunulmuştur.

Tablo 2.12: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Ekonomik Düzey Değişkenine Ait Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ekonomik Düzey	N	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
İyi	75	132.72	2	9.402	.009	İyi-Orta
Orta	155	113.08				Orta-Düşük
Düşük	5	49.60				İyi-Düşük

p<.05

Tablo 2.12’de görüldüğü gibi, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri, ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$\chi^2(2)=9.402$, p<.05]. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında, ekonomik düzeyleri iyi olan velilerin puanlarının, ekonomik düzeyleri orta olan ve ekonomik düzeyleri düşük olan velilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ekonomik durumu iyi olan veliler diğer velilere göre yeni program hakkında daha fazla bilgi sahibidirler. Bu durum, ekonomik düzeyi yüksek velilerin çocukların eğitimine maddi olarak daha fazla destek olmalarından kaynaklanabilir şeklinde yorumlanabilir.

Ekonomik düzeyler arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, ekonomik düzeyleri iyi olan velilerin ortalama puanları ile ekonomik düzeyleri orta olan velilerin ortalama puanları arasında [U= 4834, p<.05], ekonomik düzeyleri orta olan velilerin ortalama puanları ile ekonomik düzeyleri kötü olan velilerin ortalama puanları arasında [U= 171, p<.05] ve ekonomik düzeyleri iyi olan velilerin ortalama puanları ile ekonomik düzeyleri kötü olan velilerin ortalama puanları arasında [U= 62, p<.05] anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Yapılan bu araştırmanın sonuçlarından farklı olarak Aldırmaz (2009) tarafından yapılan ‘‘Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Temelli Yeni İlköğretim Programına İlişkin Veli Görüşleri’’ adlı çalışmada veli görüşlerinin yeni ilköğretim programına ilişkin

görüşlerinin sosyo-ekonomik düzeye göre değişip değişmediğini anlamak için Kruskal Wallis-H testi uygulanmış ve veli görüşlerinin sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

3.2.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Bu alt başlıkta, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin velilerin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği F-testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar Tablo 2.13'te sunulmuştur.

Tablo 2.13: Veli Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Ait F-Testi Sonuçları

Varyans Kaynağı	sd	KT	KO	F	p
Gruplar arası	3	.064	.021	.330	.804
Gruplar içi	231	14.897	.064		
Toplam	234	14.960			

$p > .05$

Tablo 2.13'te görüldüğü gibi, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri, eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(3-231)}=0.330$, $p > .05$].

Bu durum araştırmaya katılan velilerin eğitim düzeylerinin program hakkındaki görüşlerini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir. Bu durumun da velilerin eğitim düzeylerinin arasında uçuk farklar olmamasından kaynaklanabilir. Ancak bu araştırmada anlamlı bir farklılık çıkmasa da, Dumlu (2009)'un ilköğretim öğrenci velileriyle yaptığı çalışmasında üniversite ve üstü eğitim almış olan veliler diğer velilere göre yeni program hakkında daha fazla bilgi sahibi olduğu sonucuna ulaşılmıştır ve eğitim düzeyi yüksek velilerin çocukların eğitimi ile daha fazla ilgilendikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Kay'ın (2007) yeni ilköğretim matematik programının yapısının velilerin öğrenim durumu değişkenine göre incelediği çalışmasında öğrenim durumları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre velilerin öğrenim durumu hangi düzeyde olursa olsun, yeni ilköğretim matematik öğretim programının niçin değiştirildiğinin nedenlerini bilme ve bu konuda idare ile görüş paylaşma noktalarında yeterli bilgiye sahip olmadıkları, veliler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

3.2.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Bu alt başlıkta, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin velinin çocuğa yakınlığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t-Testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar Tablo 2.14'te sunulmuştur.

Tablo 2.14: Veli Görüşlerinin Velinin Çocuğa Yakınlığı Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları

Çocuğa Yakınlık	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Anne	181	2.552	.240	233	.794	.428
Baba	54	2.521	.292			

$p > .05$

Tablo 2.14'te görüldüğü gibi, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri, çocuğa yakınlık değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(233)} = .794$, $p > .05$]. Araştırmaya katılan velilerin çocuğa yakınlık değişkenine göre aritmetik ortalamalarına baktığımızda (anne için $\bar{X} = 2.552$, baba için $\bar{X} = 2.521$) yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu da bulguların birbirine çok yakın olduğunu göstermektedir.

Dumlu (2009)'un yapmış olduğu ilköğretim birinci kademedeki velilerin yeni programa ilişkin algılarının incelendiği çalışmada programın içeriği boyutunun cinsiyete

göre değişip değişmediği araştırılmıő, anne ve baba görüşlerinin altı ifadede farklılaşmadığı sadece bir ifade için farklılaşma gösterdiği görülmüştür.

3.2.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Bu alt başlıkta, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin velinin yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t-Testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar Tablo 2.15’de sunulmuştur.

Tablo 2.15: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Velinin Yaşadığı Yer Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları

Yerleşim Yeri	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
İl	166	2.540	.249	233	-.452	.651
İlçe	69	2.556	.264			

$p > .05$

Tablo 2.15’de görüldüğü gibi, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri, velinin yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(233)} = -0.452$, $p > .05$].

2005 İlköğretim programına ilişkin veli görüşlerinin velinin yaşadığı yer değişkenine göre aritmetik ortalamalarına baktığımızda il için $\bar{X} = 2.540$; ilçe için $\bar{X} = 2.556$ ’dır. Bu değerler yaőanılan yere göre veli görüşlerinin yüksek düzeyde ve birbirine yakın durumda olduğunu göstermektedir.

Bu bulgular, veli görüşlerinin yaőanılan yere göre değişmediğini, velilerin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğunu göstermektedir.

3.2.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Bu alt başlıkta, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerinin öğrencinin öğrenim gördüğü okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t-Testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar Tablo 2.16’da sunulmuştur.

Tablo 2.16: İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul Türü Değişkenine Ait t-Testi Sonuçları

Okul Türü	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Özel	48	2.606	.241	233	.188	.061
Devlet	187	2.529	.254			

$p > .05$

Tablo 2.16’da görüldüğü gibi, öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri ile öğrencinin öğrenim gördüğü okul türü değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. [$t_{(233)} = .188$, $p > .05$].

Veli görüşlerinin öğrencinin öğrenim gördüğü okul türü değişkenine göre aritmetik ortalamasına baktığımızda çocuğu özel okulda öğrenim gören velilerin görüşlerinin $\bar{X} = 2.606$; çocuğu devlet okulunda öğrenim gören velilerin görüşlerinin $\bar{X} = 2.529$ olduğu görülmektedir. Bu değerlere göre, veli görüşlerinin öğrencinin öğrenim gördüğü okul türüne göre yüksek düzeyde ve birbirine yakın durumda olduğu anlaşılmaktadır. Anlamlı bir farklılık olmasa da özel okulda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin, devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin velilerinden daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu durum 2005 ilköğretim programının ilişkin, çocuğu özel okulda öğrenim gören velilerin görüşlerinin çocuğu devlet okulunda öğrenim gören velilerin görüşlerine göre anlamlı olmasa da daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Dumlu (2009) tarafından gerçekleştirilen ilköğretim birinci kademe öğrenci velilerinin yeni programa ilişkin algılarını inceleyen çalışmada, veli görüşlerinin öğrencinin devam ettiği okul türüne göre, sekiz ifadeden sadece ikisi için farklılaşma görülmüştür. Çocuğu özel okulda öğrenim gören veli görüşlerinin aritmetik ortalamasının, çocuğu devlet okulunda öğrenim gören veli görüşlerinden daha yüksek düzeyde olması özel okullarda okul-aile iletişiminin daha etkili olması, özel okul velilerinin yapılan eğitimsel değişiklikler hakkında okul tarafından bilgilendirilmiş olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Kılıç (2009)'ın devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin velileriyle yapmış olduğu araştırmada velilerin %54,25'nin yenilenen ilköğretim programı hakkında bilgisinin olmadığı, %38,92'sinin etkinliklere katılmaktan memnun olmadığı, %81,38'inin program hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istedikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum, öğrencinin devam ettiği okul türüne göre, çocuğu devlet okulunda öğrenim gören veli görüşlerinin çocuğu özel okulda öğrenim gören veli görüşlerine göre daha düşük düzeyde olmasını destekler niteliktedir.

BÖLÜM IV

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar

Araştırma sonunda elde edilen sonuçlar, iki ayrı başlık altında incelenmiştir. Bu başlıklar; “2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeğinden Elde Edilen Genel Sonuçlar” ve “2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Değişkenlere İlişkin Sonuçları” başlıklarıdır.

4.1.1. 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeğinden Elde Edilen Genel Sonuçlar

Veli görüşlerinin verdiği cevapların genel analizine bakıldığında kullanılan ölçeğin toplam puanları ortalamasının ($\bar{x}=2.45$) olduğu görülmektedir. Bu değer, 2.34-3.00 aralığında olduğundan yüksek düzeyde bir aritmetik ortalama değerini ifade etmektedirler. Yani çocukları 5. sınıfta öğrenim gören öğrenci velileri 2005 öğretim programı uygulamalarına ilişkin olarak yüksek düzeyde olumlu bir görüş sahibidirler. Aritmetik ortalaması en yüksek ve en düşük olan ölçek maddelerine bakıldığında da şunlar ortaya çıkmıştır:

Öğrenci velileri, ölçeğin 28. maddesi olan “Verilen ödevlerde kitap, bilgisayar, internet, ansiklopedi gibi kaynaklara başvurulmasını doğru buluyorum” maddesine, 218’i (% 92.8) “katılıyorum”, 1’i (% 0.4) “katılmıyorum”, 16’sı (% 6.8) “kararsızım” yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=2.923$ ’dür ve bu değer, ölçeğin en yüksek değeridir. Aritmetik ortalama değeri “2.34-3.00” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye yüksek düzeyde olumlu görüş bildirdiği görülmektedir.

“MEB’in hazırladığı “Öğrenci ve Programı Anlamaya Yardımcı İlköğretim Veli Kılavuzu” nu inceledim” maddesine, 118 (% 50.2) öğrenci velisi katılmamakta, 72

(%30.6) öğrenci velisi katılmakta, 45 (%19.1) öğrenci velisi ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Maddenin aritmetik ortalaması $\bar{X}=1.804$ tür. Aritmetik ortalama değeri “1.67-2.33” aralığında olduğundan velilerin bu maddeye orta düzeyde olumlu görüş bildirdiği söylenebilir. Ölçeğin bütün maddelerine bakıldığında en düşük aritmetik ortalamaya sahip maddenin bu madde olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.2. 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşlerinin Değişkenlere İlişkin Sonuçları

Araştırmanın örneklemine giren sınıf öğretmenlerinin *cinsiyet* açısından durumu incelendiğinde, araştırma kapsamındaki 235 velinin yüzde 75,3’ü kadın ve yüzde 24,7’si erkektir. 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerin cinsiyete göre farklılığına baktığımızda; erkek velilerin toplam puanlarının aritmetik ortalaması “2,518”; kadın velilerin toplam puanlarının aritmetik ortalaması “2,553”dir. 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşleri, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bununla birlikte kadın velilerin 2005 programı uygulamalarına erkek velilerden daha olumlu baktığı görülmüştür.

Araştırmanın örneklemine giren velilerin *medeni durum* açısından durumuna baktığımızda, araştırma kapsamındaki 235 veliden yüzde 93,2’si evli, yüzde 6,8’i bekârdır. 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşlerin medeni duruma göre farklılığına baktığımızda; evli velilerin sıra ortalaması “118.04”, bekar velilerin sıra ortalaması “117.41”dir. Öğrenci velilerinin 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. Ancak anlamlı bir ilişki bulunmasa da evli velilerin bekar olan velilerden 2005 ilköğretim programı uygulamalarına daha olumlu baktığı anlaşılmaktadır.

Araştırmanın örneklemine giren velilerin *ekonomik durumları* açısından durumlarına bakıldığında yüzde 31,9’unun iyi, yüzde 66,0’ının orta, yüzde 2,1’inin ekonomik durumunun kötü olduğu belirtilmiştir. 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin velilerin ekonomik durumuna göre farklılığına baktığımızda, ekonomik durumu iyi olan velilerin sıra ortalamaları “132.72”, ekonomik durumu orta olan velilerin sıra

ortalamaları ‘‘113.08’’, ekonomik durumu kötü olan velilerin sıra ortalamalarının ‘‘43.60’’ olduğu görülmüştür. Bu nedenle 2005 ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşleri ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmıştır. Ekonomik durumu iyi olan velilerin ekonomik durumu orta ve kötü olan velilere göre ilköğretim programı uygulamalarına ilişkin görüşleri daha olumlu düzeydedir.

Araştırma örneğine giren velilerin *eğitim düzeyleri* açısından durumlarına bakıldığında yüzde 21,3’ünün ilkokul, yüzde 11,9’unun ortaokul, yüzde 37,9’unun lise, yüzde 28,9’unun üniversite mezunun olduğu anlaşılmıştır. 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşlerinin, eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Araştırma örneğine giren velilerin *çocuğa yakınlıkları* açısından durumlarına bakıldığında yüzde 77’sinin öğrencinin annesi, yüzde 23’ünün öğrencinin babası olduğu anlaşılmaktadır. 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşlerinin, çocuğa yakınlık değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Araştırma örneğine giren velilerin *yaşadıkları yerleşim yeri* açısından durumlarına bakıldığında yüzde 70,6’sı ilde, yüzde 29,4’ü ilçede yaşamaktadır. 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşlerinin, yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Araştırma örneğine giren velilerin *öğrencinin öğrenim gördüğü okul türüne* göre durumlarına bakıldığında yüzde 79,6’sının çocuğu devlet okuluna, yüzde 20,4’ünün çocuğu özel okula gitmektedir. 2005 İlköğretim programı uygulamalarına ilişkin veli görüşlerinin, öğrencinin öğrenim gördüğü okul türüne değişkenine göre de anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

4.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda yapılabilecek öneriler maddeler halinde verilmiştir.

- Eğitim sisteminin en genel amacı öğrencilere eğitim süreci sonunda belirli yeteneklerin kazandırılması, bilgilerin verilmesi, kalıcı davranış değişikliklerinin oluşturulması şeklinde özetlenebilir. Mevcut eğitim sistemimiz bu amaçların gerçekleştirilmesinde farklı koşullarda farklı sonuçlar çıkmasına neden olmaktadır. Bu farklı koşullar, ailenin ekonomik düzeyi, eğitim seviyesi veya yaşadığı yer olabilir. Bu nedenle eğitim programları hazırlanırken, farklı sosyo-kültürel ve farklı ekonomik özellikteki ailelerin dikkate alınmasının olumlu sonuçlar vereceği düşünülebilir.
- Ailenin çocuğun eğitim hayatındaki öneminden yola çıkarak, iyi düzenlenmiş bir eğitim programının öğretmenlerin olduğu kadar anne ve babaların da eğitimine yer vermesinin istenen başarıya ulaşmada önemli rol üstleneceği söylenebilir. Hazırlanan eğitim programları ders yılı başından itibaren ailelere çocuklarının eğitimine nasıl fayda sağlayacaklarını gösterecek bir rehber şeklinde düzenlenebilir. Okullarda yapılacak olan veli toplantıları, seminerler, konferanslar, kitle iletişim araçları ile velilerin yeni program ve modern eğitim anlayışlarından haberdar olmalarının sağlanması önerilebilir.
- Pek çok veli içerikli eğitim çalışmasında olduğu gibi bu çalışmada da anne velilerin daha fazla bu çalışmaya katıldıkları görülmüştür. Okullarda gerek veli toplantılarına gerekse öğrenci ile ilgili karşılaşılan durumlarda öğretmen ve idarecilerin karşılaştıkları kişi genellikle öğrencinin annesi olmaktadır. Öğrencilerin eğitim hayatlarında babalarının da önemli bir etkisi olacağından hareketle babaların da çocuğun okul hayatından haberdar olduğu, eğitim çalışmalarına katıldığı bir düzenleme önerilebilir.
- Ailelere yenilenen programla ilgili eğitim seminerleri; yol gösterici, sorunlarını çözüme odaklı veli toplantıları, sağlıklı bir şekilde kurulmuş okul-veli-öğretmen iletişimini ve işbirliğini sağlayacak düzenlemeler önerilebilir. Ayrıca programda zamanla yapılan değişiklikler ve farklı uygulamalardan velileri haberdar etmek için e-okul sistemi üzerinden bilgi paylaşımının yapılması hem zaman, hem de etkililik açısından faydalı olacağı düşünüldükten bu tür uygulamalar önerilebilir.
- Aile-okul iş birliğini artırabilmek için posta, telefon, internet, çeşitli dergiler, gazeteler, oturumlar, toplantılar gibi birçok araçtan yararlanılması; ailelerin çeşitli etkinliklerden, çocuklarının okuldaki performansından haberdar edilmesinin sağlanması önerilebilir.

- MEB tarafından hazırlanan veli eğitim kılavuzlarının içeriğinin zenginleştirilerek; daha kapsamlı, aranılan bilgiye ulaşılması daha kolay, kullanışlı ve çalışma ortamını hazırlama, öğrenciye rehber olma gibi konularda veliye bilgi verebilecek bir kılavuz halini alması için çalışmaların yapılması önerilebilir.
- Halen değişmekte olan eğitim sistemimiz ile ilgili olan tüm yeniliklerden öğretmen ve idarecilerin, öğrencilerin ve velilerin yeterli düzeyde bilgi sahibi olması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. MEB eğitim – öğretim sisteminde yapmış olduğu değişiklikler hakkında velileri bilgilendirecek seminerler düzenleyebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, Ekrem. *Bağırıp Çağırmadan Çocuk Eğitimi*, Yakamoz Yayınları, İstanbul, 2007.
- Akbaba, Sırrı; Samancı, Osman. “İlköğretimde Veli - Öğretmen Görüşmelerinin Değerlendirilmesi”, *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildiriler*, Cilt:1, 2004, 1435-1440.
- Akbaba, Toper. Cumhuriyet Döneminde Program Geliştirme Çalışmaları, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl:5, Sayı:54-55, 2004.
- Aldırmaz, Gülçin. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Temelli Yeni İlköğretim Programına İlişkin Veli Görüşlerinin Değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009.
- Arslan, Ümit;Nural, Eşref. Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliğinin Önemi, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 162, Bahar, 2004, 99-108.
- Başaran, İbrahim Ethem. *Eğitim Psikolojisi*, Ankara: Gül Yayınevi, 1996.
- Baum, Angela C.;McMurry-Schwarz, Paula, “Preservice Teachers Beliefs about Family Involvement: Implications for Teacher Education”, *Early Childhood Education Journal*, 32, 57–61, New York, 2004.
- Belet, Ş. Dilek. İlköğretim Okullarında Uygulanan Hayat Bilgisi Programının Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 1999.
- Bilgin Mualla. Ankara Merkez İlçelerindeki Ortaokullarda Okul ve Ailenin İşbirliği ve Sorunları, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara 1990.
- Bulut, Safure. İlköğretim Programlarında Yeni Yaklaşımlar MATEMATİK (1-5. Sınıflar) *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Ağustos – Eylül, Yıl:5, Sayı:54-55.
- Burns-Crawford, R. 1993. Parents and Schools: From visitors to partners, Washington D.C., National Education Association.

Büyüköztürk, Şener. *Veri Analizi Elkitabı*, PEGEMA Yayıncılık, Ankara, 2003.

Cook-Cottone, Catherine. “Constructivism in Family Literacy Practices: Parents as Mentors”, *Reading Improvement*, 41, 4, 208, 2004.

Çelenk, Süleyman. Okul Dışı Etkilerin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Okuduğunu Anlama Başarısına Katkısı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yayımlanmamış (Yayın Kurulu Kararı Alınmış) Araştırma, 2001.

Çelenk, Süleyman. “Okul Başarısının Ön Koşulu: Aile Dayanışması”, *İlköğretim Online E-Dergi*, Cilt:2, Sayı:2, 2003, 28-34.

Çalık, Temel; Sezgin, Feridun. “Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim”, *Eğitimde Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:13, Sayı:1, 2005, 55-66.

Demir, Mehmet Kaan. İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Derslerinde Eleştirel Düşünme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2006.

Demirbulak, Dilara. “Veli - Öğretmen Görüşleri ile ilgili Bir Çalışma”, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 146, Ankara, 2000.

Demirel, Özcan. *Eğitimde Program Geliştirme*, Pegema Yayıncılık, 7.Baskı, Ankara, 2004.

Demirel, Özcan. *Öğretme Sanatı*, Pegema Yayıncılık, 17.Baskı, Ankara, 2011.

Dumlu, Nazire Selen. İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Algılarının İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2009.

EARGED, Öğrenci Merkezli Eğitim, Gazi Mesleki Eğitim Merkezi Matbaası, 2007, Ankara.

Eastman, B.. *Family Involvement In Education*, (Bul.Kyn. Satır, 1996), Wisconsin State Department of Public Instruction, January, 1998.

- Erdem, Eda ve Demirel, Özcan. Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:23, 2002, 81-87.
- Genç, Salih Zeki. “İlköğretim I. Kademedeki Okul Aile İş Birliği İle İlgili Öğretmen ve Görüşleri”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, 2005, 227-241.
- Gerek, Ömer. Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programı Hakkındaki Görüş Değerlendirme Ve Yeterlilikleri Üzerine Bir Araştırma, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2006.
- Gülaydın, Gülhan. İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1998, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gümüşeli, Ali İlker. “Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi”, *Özel Okullar Birliği Bülteni*, Cilt:2, Sayı:6, 2004, 14-17.
- Güvey, Emel. İlköğretim 1-5. Sınıf Öğretim Programlarında Yer Alan Proje Ve Performans Görevlerine İlişkin Öğretmen Ve Veli Görüşleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2009.
- Hayran, Zeynel. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı İçeriğinin Düzenlenmesine İlişkin Görüşler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2002.
- Hersan, Emir. 2004 Yılı Sosyal Bilgiler 5.Sınıf Programına İlişkin Veli Görüşleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2008.
- Holt-Reynolds, Diane. What Does The Teacher Do? Constructivist Pedagogies and Prospective Teachers’ Beliefs About The Role of a Teacher. *Teaching and Teacher Education*, Cilt:16, Sayı:1, 2000, 21-32.
- Hürriyet Gazetesi, Hürriyet Pazar, 12 Ağustos 2012, s.2.
- <<http://ttkb.meb.gov.tr/duyurular/baskanmesaj2.htm>> (12.09.2010 tarihinde ulaşılmıştır.)
- Kalaycı, Şeref. *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 3. Baskı, Asil Yayın Dağıtım Ltd., Ankara, 2008.

- Kaplan, Salim. İlköğretim I. Kademe Okul-Aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2002.
- Karacığa, Saffet. Öğretmenlere Göre Yapılandırmacı İlköğretim Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Güçlükler, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi, İstanbul 2008.
- Karasar, Niyazi. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 19. Baskı, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Kay, Oya Tüzün. Yeni 2005 İlköğretim Matematik Öğretim Programının Veli Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon 2007.
- Kılıç, Durmuş. “Yenilenen İlköğretim Programlarında Ailenin Eğitim Fonksiyonunun Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:13, Sayı: 1, 2009, 177-190.
- Kıncal, Yavaş, Remzi. Okul Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1991.
- Kıncal, Yavaş, Remzi. “Aile ve Eğitim”, *Eğitim Dergisi*, 1993, 63-69.
- Korkmaz, İsa. “Yeni İlköğretim Birinci Sınıf Programının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:16, 2005, 393-402.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). İlköğretim Programı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara, 2005.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Türkçe Dersi İlköğretim Programı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2005.
- Orbeyi, Saadet. İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı'nın Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale 2007.

- Özdaş, Ali, Dilek Tanışlı, Nilüfer Yavuzsoy Köse ve Çiğdem Kılıç. *Yeni İlköğretim Matematik Dersi (1-5.Sınıflar) Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*, Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tekişik Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı, Kayseri, 2005, 240-255.
- Özden, Selma. *Öğretmen Ve Yöneticilerin Değişim Sürecinde Oluşturdukları Okul Kültürünün, Okulun Verimliliğini Arttırabilmelerine Yönelik Algılama Düzeyleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2002.
- Özden, Yüksel. *Öğrenme Ve Öğretme*, PegemA Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara, 2005.
- Özerbaş, Mehmet Arif ve Karayazı Saffet. *Yapılandırmacı Öğrenme Ortamının İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma Becerilerinin Geliştirilmesinin Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri*, 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 2010, 711-717, Elazığ.
- Özmen, Haluk. *Fen Öğretiminde Öğrenme Teorileri ve Teknoloji Destekli Yapılandırmacı (Constructivist) Öğrenme*. The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET, Cilt:3, Sayı:1, 2004, 14.
- Pehlivan, İnyet. *Ailenin Çocuğun Okuldaki Eğitimine Katılım Sorunları Ve Katılımın Sağlanması İçin Alternatif Bir Model*, Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Araştırma Ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara, 2000.
- Senemoğlu, Nuray. *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, Ankara: Gazi, 2003.
- Sönmez, Veysel. “Çocuğun Okuldaki Başarısı ve Aile”, *Aile Yapısı ve Çevresi Sempozyumu*, Eskişehir, 1985.
- Şimşek, Nurettin. *Yapılandırmacı Öğrenme ve Öğretime Eleştirel Bir Yaklaşım*, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, Cilt:3, Sayı:5, 2004, 115-139.
- Taban, Hülya Şah. *İlköğretim Okulu I.Kademe Öğrenci Velilerinin Okul Ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2010.

T.D.K. “Güncel Türkçe Sözlük” 2010, <<http://www.tdk.org.tr>> (19.09.2010)

<<http://ttkb.meb.gov.tr/program.aspx>> (12.09.2010 tarihinde ulaşılmıştır.)

<www.ttkb.meb.gov.tr> (03.10.2010 tarihinde ulaşılmıştır.)

Uğur, Tuğrul. 2005 İlköğretim 1., 2. Ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar 2006.

Varış, Fatma. *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1988.

Vural, Birol. *Aile-okul birlikteliği*, (2. Baskı). Hayat Yayıncılık, İstanbul, 2004.

Yaşar, Şefik. Yapısalcı Kuram ve Öğrenme – Öğretme Süreci, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:, Sayı:1, 1998, 68-75.

Yazar, Özkan. Veli Kılavuzlarının Fen Eğitimine Katkısı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2011, Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.

Yıldırım, Muhammet Cevat. *Yeni İlköğretim Programının Değerlendirilmesi*, Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı, Cilt:2, Ankara:Kök Yayıncılık, 2006, 261-268.

Yurdakul, Bünyamin. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Bilişötesi Farkındalık Ve Derse Yönelik Tutum Düzeylerine Etkisi İle Öğrenme Sürecine Katkıları, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2004.

Yurdakul, Bünyamin. *Yapılandırmacılık*. Ö. Demirel (Ed), Eğitimde Yeni Yönelimler, PegemA Yayıncılık, Ankara, 2005.

EK 1: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeği'nin uygulanması için Bursa Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü Olur Yazısı

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART
ÜNİVERSİTESİ

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART
UNIVERSITY

Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Directorate of Student Affairs

Sayı : B.30.2.ÇAÜ.0.72.00- 399/93

5112

16 Mayıs 2011

Konu : Anket Çalışması.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : 24.02.2011 tarih ve ...302.8/416 sayılı yazınız.

Enstitünüz İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi İsmigül COŞAR'ın, "**2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri**" adlı yüksek lisans tezi ile ilgili Bursa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 03.05.2011 tarih ve ...604/20080 sayılı yazısı yazımız ekinde gönderilmektedir.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

İdris YILMAZ
Genel Sekreter

EK :

-Yazı ve ekleri (6 sayfa)

Rektörlük Binası, Terzioğlu Kampüsü, B Blok Zemin Kat 17020-ÇANAKKALE-TURKİYE

Tel:+9 0 (286) 218 18 21 Fax: +9 0 (286) 218 05 15 E-mail : ogris@comu.edu.tr

Web: www.comu.edu.tr

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.16.00.15-821.99 / 18307
Konu : Araştırma İzni

20/04/2011

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : M.E.B.na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik
İzin ve Uygulama Yönergesi.

Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Başkanlığı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi İsmigül COŞAR'ın "2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına ilişkin Veli Görüşleri'nin incelenmesi" konulu tez çalışmasını ekli listede adı geçen ilimiz Nilüfer ve Yıldırım ilçelerindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören 5. sınıf öğrenci velilerine uygulamak istediği, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 01/03/2011 tarih 399/365 sayılı yazısı ile bildirilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her tür ve her derecedeki okul ve kurumlarda yapılacak lisans, yüksek lisans, doktora veya doktora üstü araştırma-geliştirme çalışmaları ile Bakanlığın destek verdiği araştırmalar kapsamındaki anket, uygulama, gözlem gibi faaliyetler; bir ili kapsıyorsa izin başvurularının İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yapılacağı ilgi yönergede belirtildiğinden Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Başkanlığı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi İsmigül COŞAR'ın "2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına ilişkin Veli Görüşleri'nin incelenmesi" konulu tez çalışmasını ilgili öneri ve veri toplama araçlarının, ilgi Yönerge gereği ilimizde oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmesi sonucunda, araştırma ile ilgili anketlerin okullardaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, mühürlü ve imzalı anketlerin aslı okul müdürlüğünce görülerek, gönüllülük esası ve veli izni ile okul müdürlüklerince gözetim ve sorumluluğunda ilimiz Nilüfer ve Yıldırım İlçesi ilköğretim 5. sınıf öğrenci velilerine ilgi Yönerge çerçevesinde uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini olurlarınıza arz ederim.

Atilla GÜLSAR
Milli Eğitim Müdürü

OLUR.
20/04/2011
Selman YENİGÜN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Yeni Hükümet Konağı A Blok Osmangazi 16050 BURSA
Tel: (0 224)256 70 00/ 148-137 Faks : (0 224) 256 66 80
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Kültür Bölümü 137
web:bursameb.gov.tr e-mail:kultur16@meb.gov.tr

EĞİTİM
%100
DESTEK

EĞİTİMDE REFORM
Daha aydın
gelecek!

EK 2: 2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri Ölçeği

Sayın Veli,

“2005 İlköğretim Programı Uygulamalarına İlişkin Veli Görüşleri” konusunda yapacağım araştırma için görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Bildiğiniz gibi 2005 yılında öğretim programları yeniden düzenlenmiş, öğretimin merkezine öğrencilerin alındığı bir yaklaşımla etkinlik temelli bir program uygulamaya konmuştur. Sizlerden istenilen, aşağıda yer alan soruları dikkatle okuyup, size uygun olan seçeneği “X” ile işaretlemenizdir. Anket üzerine isim yazmanıza gerek yoktur. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi, soruları içtenlikle yanıtlamanıza ve görüşlerinizi gerçekçi bir biçimde yansıtmaya bağlıdır. Lütfen ankette cevapsız soru bırakmamaya özen gösteriniz. *Araştırmaya göstereceğiniz ilgi ve destek için teşekkür ederim.*

İsmigül COŞAR

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kaan DEMİR

Yüksek Lisans Öğrencisi

Tez Danışmanı

- Cinsiyetiniz** (...) Kadın (...) Erkek
- Medeni Durumunuz** (...) Evli (...) Bekar
- Ekonomik Durumunuz** (...) İyi (...) Orta (...) Kötü
- Yaşadığınız Yer** (...) İl merkezi (...) İlçe (...) Köy
- Çocuğa Yakınlığınız** (...) Annesi (...) Babası Diğer (.....)
- Eğitim Durumunuz** (...) Okur-yazar değil (...) Okur-yazar (...) İlkokul
(...) Ortaokul (...) Lise (...) Üniversite (...) Lisansüstü
- Çocuğunuzun Öğrenim Gördüğü Okul Türü** (...) Özel Okul (...) Devlet Okul

2005 İLKÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINA İLİŞKİN VELİ GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ

Maddeler		KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM
1.	Çocuğumun eğitim gördüğü programla ilgili bilgim var.			
2.	Okuldaki derslerin yeni bir anlayışla düzenlendiğini biliyorum.			
3.	Yapılandırmacı eğitim sisteminin ne olduğunu biliyorum.			

		KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM
4.	Öğrencinin sınıfta daha katılımcı olması anlamına gelen öğrenci merkezli eğitimi destekliyorum.			
5.	Öğrencinin okulda bilgiyi ezberlemektense bilgiyi arayıp bulmayı öğrenmesi fikrini destekliyorum.			
6.	Öğretmenin bilgi dağıtıcı değil bilgiye ulaşmada rehber olması fikrini olumlu buluyorum.			
7.	Çocuğum anlatılan konuları okulda öğreniyor.			
8.	MEB'in hazırladığı "Öğrenci ve Programı Anlamaya Yardımcı İlköğretim Veli Kılavuzu" nu inceledim.			
9.	Çocuğuma dersleri ile ilgili olarak nasıl yardım edebileceğim konusunda sürekli bilgilendiriliyorum.			
10.	Okulun duyuru ve yayınlarını takip ediyorum.			
11.	Veli eğitim seminerlerine katılarak kendimi geliştirmeye çalışıyorum.			
12.	Yeni program ile birlikte velilere sık sık verilmeye başlanan aile gözlem formlarını düzenli olarak dolduruyorum.			
13.	Yeni programın içeriğinde yapılan değişiklikleri takip ediyorum.			
14.	Yeni programla ders içeriklerinde azalma olduğunu düşünüyorum.			
15.	Derslerde konuların öğrencileri aktif kılan etkinliklerle işlendiğini biliyorum.			
16.	Ürün dosyalarının amacını ve hedefini biliyorum.			
17.	Performans değerlendirmenin amacını ve hedefini biliyorum.			
18.	Yeni program ile uygulamaya konan ürün dosyası, performans değerlendirme gibi alternatif değerlendirme araçlarını yararlı buluyorum.			

		KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM
19.	Ders ve çalışma kitaplarındaki bilgileri yeterli buluyorum.			
20.	Çocuğum ders ve çalışma kitaplarındaki etkinlikleri zevkle yaptığını düşünüyorum.			
21.	Derslerde yapılan etkinliklerin çocuğumun öğrenmeye karşı ilgi ve isteğini arttırdığını düşünüyorum.			
22.	Okulda verilen eğitimin çocuğumun yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.			
23.	Okulda verilen eğitimin çocuğumun problem çözme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum			
24.	Okulda verilen eğitimin çocuğumun araştırma yapma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.			
25.	Okulda verilen eğitimin çocuğumun yorum yapma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.			
26.	Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.			
27.	Ev ödevleri çocuğumu araştırmaya yapmasını teşvik ediyor.			
28.	Verilen ödevlerde kitap, bilgisayar, internet, ansiklopedi gibi kaynaklara başvurulmasını doğru buluyorum.			
29.	Çocuğumun öğrenmesini destekleyen ev ortamları hazırlıyorum.			
30.	Çocuğum ödevlerini yaparken ona yol göstererek ödevine yardımcı oluyorum.			
31.	Çocuğumun ödevlerini onun yerine yaptığım zamanlar oluyor.			
32.	Çocuğum performans, proje ve diğer ödevlerini kendisi yapıyor; ben sadece kontrol ediyorum.			
33.	Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda genellikle zorlanıyorum.			

		KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM
34.	Öğretmenlerin verdiği proje ve performans görevlerinin çocukların seviyelerine uygun olmadığını düşünüyorum.			
35.	Okulda yapılan etkinlikler kırtasiye giderlerimizin artmasına neden oluyor.			
36.	Verilen ev ödevleri ve proje ödevleri okul masraflarımızın artmasına neden oluyor.			
37.	Çocuğum ev ödevlerini yaparken çoğunlukla bilgisayar ve internet kullanıyor.			
38.	Aile desteğinin öğrencinin başarısını etkilediğine inanıyorum.			
39.	Yeni programda aile desteği alamayan öğrencilerin başarısının azalacağını düşünüyorum.			
40.	Çocuğum okulda öğrendiklerini günlük hayatında da kullanabiliyor.			
41.	Yeni programın uygulamaya devam edilmesi gerektiğine inanıyorum.			